

KOMISIJA
domaćih i međunarodnih stručnjaka
koji daju ocjenu i obavljaju reviziju kvaliteta i daju preporuke o akreditaciji
Sveučilišta u Mostaru

IZVJEŠTAJ KOMISIJE

o vanjskoj evaluaciji visokoškolske ustanove

SVEUČILIŠTE U MOSTARU

Studeni/novembar 2019. godine

1. KOMISIJA

Na temelju Rješenja o imenovanju domaćih i međunarodnih stručnjaka koji daju ocjenu i obavljaju reviziju kvaliteta i daju preporuke o akreditaciji visokoškolske ustanove Sveučilište u Mostaru br. 05-33-1-200-6/19 koje je donio direktor Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta Bosne i Hercegovine, a na prijedlog Ministarstva obrazovanja, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije br. 05-03-40-92-5/19 od 04. 06. 2019. godine, formirana je Komisija u sastavu:

1. Prof. dr Aleksandar Bogdanić, predstavnik akademske zajednice u BiH, predsjednik Komisije stručnjaka,
2. Prof. dr Dženana Gačo, predstavnica akademske zajednice u BiH, članica Komisije stručnjaka,
3. Prof. dr. sc. Tonći Lazibat, međunarodni stručnjak, član Komisije stručnjaka,
4. Slavko Vukić, predstavnik privrede i prakse, član Komisije stručnjaka, i
5. Tea Mioković, studentica, članica Komisije stručnjaka.

2. KRATAK PREGLED RADA KOMISIJE

Proces ocjenjivanja i revizije kvaliteta, a u svrhu davanja preporuke o akreditaciji Sveučilišta u Mostaru (u daljem tekstu: Sveučilište), proveo se u skladu sa odredbama Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini („*Službeni glasnik Bosne i Hercegovine*“, br. 59/07 i 59/09), Zakona o visokom obrazovanju HNŽ („*Službeni glasnik HNŽ*“, br. 4/12), Odluke o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini („*Službeni glasnik BiH*“, br. 100/11 i 26/19) i Odluke o kriterijumima za akreditaciju visokoškolskih ustanova („*Službeni glasnik BiH*“, br. 96/16).

Tok i sadržaj ocjene i provjere kvaliteta Sveučilišta uključuje analizu dostavljenog Samoevaluacijskog izvještaja Sveučilišta iz 2018. godine za razdoblje 2014/15-2017/18. godine, priložene dokumentacije (Strategije razvoja, pravilnika, odluka, kao i drugih informacija na internetskim stranicama Sveučilišta i njegovih organizacionih jedinica) i ostalih dostupnih podataka u kontekstu kriterija definisanih Odlukom o kriterijumima za akreditaciju visokoškolskih ustanova i studijskih programa, kao i rezultate posjete Sveučilištu, odnosno

razgovora sa relevantnim predstavnicima Sveučilišta, diplomaca i društvene zajednice, te ključna stanovišta, ocjene i preporuke.

Komisija je održala pripremni sastanak 21. 10. 2019. godine u Mostaru, u hotelu Bevanda, a posjetila je Sveučilište 22. i 23. 10. 2019. godine. Cilj posjete bio je provjera podataka i utvrđivanje ostalih činjenica koje su iznesene u Samoevaluacijskom izvještaju Sveučilišta iz 2018. godine, kao i prikupljanje drugih podataka i dokaza neophodnih za utvrđivanje ocjene o kvalitetu i pisanje Izvještaja. U toku posjete održani su sastanci sa ključnim unutrašnjim i spoljnim učesnicima u obrazovnom i naučnom-istraživačkom i umjetničko-istraživačkom procesu, u toku kojih su dobijena dodatna pojašnjenja i raznoliki pokazatelji i stavovi koji su Komisiji omogućili sagledavanje i ocjenu organizacionog, obrazovnog i naučnog rada na Sveučilištu. (U prilogu je zvanični raspored posjete Sveučilištu, kao i spiskovi učesnika prisutnih u okviru sesija.)

3. OSNOVNI PODACI O SVEUČILIŠTU U MOSTARU

Naziv, adresa i e-mail ustanove	Sveučilište u Mostaru Trg hrvatskih velikana 1, Mostar, BiH mail@sum.ba
Internet adresa	www.sum.ba
Naziv, broj i datum akta o osnivanju	Rješenje Višeg suda Mostar, br. UF/I-458/96 (od 15. 8. 1976.); Rješenje Višeg suda Mostar, br. U/I-708/93 (od 6. 4. 1993.); Rješenje Višeg suda Mostar, br. U/s. 2/95. (od 16. 3. 1995.); Rješenje o promjeni osnivača i prijenosu osnivačkih prava, br. U/s. 24/2000. (od 16. 11. 2000.); Odluka o integraciji Sveučilišta u Mostaru, br. 01-37-70/18 (od 19. 7. 2018.); Rješenje Općinskog suda u Mostaru, br. Tt-O-598/18 (od 3. 9. 2018.)
Poresko-identifikacioni broj	4227088130005
Ime, prezime i adresa (naziv i sjedište) osnivača	Hercegovačko-neretvanska županija Zapadnohercegovačka županija Hercegbosanska županija Posavska županija Srednjobosanska županija
Broj i datum odluke o imenovanju lica ovlaštenog za zastupanje	01-1169/17 30. 06. 2017.
Broj i datum dozvole za rad van sjedišta	-
Kontakt osoba (za posjetu)	Prof. dr Luciana Boban
Broj telefona	036-337-070; 036-320-885

Tradicija razvoja visokog obrazovanja u Mostaru i Hercegovini datira od kraja devetnaestog vijeka. Prva visokoškolska ustanova je počela da radi 1895. godine kao Franjevački teološki studij. Viša pedagoška škola u Mostaru počinje da radi 1950. godine, kao prethodnica Pedagoškog fakulteta. Pedagoški fakultet se 2002. godine dijeli na dvije jedinice: Filozofski fakultet i Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti.

U Mostaru se 1959. godine osniva i Visoka tehnička škola strojarske struke, koja 1970/71. godine prerasta u Mašinski fakultet Univerziteta u Sarajevu, podružnica Mostar. Godine 1960. godine se utemeljuju Ekonomski i Pravni fakultet u Mostaru, a 1977. godine se svi ovi fakulteti odvajaju od Sarajevskog univerziteta tako da Mostar postaje samostalni visokoškolski centar od 1977. godine. Do 1992. godine više škole i fakulteti djeluju u okviru Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru. Od 1992. godine Univerzitet mijenja ime i naziva se Sveučilište u Mostaru. Nakon toga na Sveučilištu je otvoreno nekoliko novih fakulteta i naučno-istraživačkih instituta. U 2002. godini je obilježena i stota godišnjica Franjevačke bogoslovije, a 2013. godine je obilježena 35. godišnjica Sveučilišta u Mostaru.

Osnivači Sveučilišta u Mostaru su pet županija iz Federacije BiH: Hercegovačko-neretvanska, Zapadno-hercegovačka, Županija Središnja Bosna, Posavska i Herceg-bosanska županija.

Kampus Sveučilišta nalazi se u Mostaru, a u županijskim centrima osnivača (Vitez, Kiseljak, Orašje, Livno, Jajce i Žepče) izvode se dislocirani studiji.

U akademskoj 2017/18. godini na deset fakulteta i Akademiji likovnih umjetnosti u sklopu Sveučilišta upisano je 11.539 studenata (za 17,6% manje u odnosu na akademsku 2013/2014). Nastava se izvodi na 66 programa studija prvog ciklusa, 58 programa studija drugog ciklusa, 4 integrisana studija i 12 programa studija trećeg ciklusa. U nastavnom procesu učestvuje 1056 nastavnika, od čega je 319 stalno zaposlenih nastavnika Sveučilišta (više za 4,6% u odnosu na 2013/2014), 201 zaposleni Sveučilišne kliničke bolnice Mostar kao pridružene članice Sveučilišta, te 536 gostujuća nastavnika (manje za 16,6% u odnosu na 2013/2014).

Usvajanjem Okvirnog zakona o visokom obrazovanju na nivou BiH i donošenjem Zakona o visokom obrazovanju na županijskom/kantonalnom nivou, posebno u Hercegovačko-neretvanskoj županiji, u 2012. godini stvorene su pretpostavke za izgradnju integrisanog univerziteta. U februaru 2013. godine Senat Sveučilišta je usvojio Statut. Ovim dokumentom

se definiše organizacija Sveučilišta, tijela Sveučilišta i organizacijskih jedinica i utemeljenje i djelovanje ustanova i drugih pravnih osoba i članica.

Organizacione jedinice Sveučilišta u Mostaru

Sveučilište u Mostaru ima sljedeće organizacione jedinice:

1. Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet
2. Akademija likovnih umjetnosti
3. Ekonomski fakultet
4. Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti
5. Fakultet strojarstva i računarstva
6. Fakultet zdravstvenih studija
7. Farmaceutski fakultet
8. Filozofski fakultet
9. Građevinski fakultet
10. Medicinski fakultet
11. Pravni fakultet

Stalne članice Sveučilišta su:

1. Ekonomski institut
2. Institut za društvena istraživanja
3. Institut za građevinarstvo
4. Institut za hrvatski jezik, književnost i povijest
5. Institut za istraživanje i razvoj na kršu
6. Institut za latinitet
7. Institut za strojarstvo
8. Institut za turizam i okoliš
9. Pravni institut
10. Studentski centar
11. Sveučilišna knjižnica

Pridružena članica je Sveučilišna klinička bolnica, a u sastavu Sveučilišta djeluju i Studentski zbor, Ured za studente s posebnim potrebama i Studentska ambulanta.

Sveučilištem rukovodi rektor, kome u radu pomažu četiri prorektora i pomoćnici rektora. Rektor i prorektori se biraju na razdoblje od četiri godine. Senat bira rektora na temelju javnog konkursa, a prorektore na prijedlog rektora.

Senat je najviše akademsko tijelo Sveučilišta i čine ga rektor, prorektori, dekani fakulteta i predstavnici studenata. Prema Statutu najmanje 15% članova Senata su studenti i bira ih Studentski zbor. U akademskoj 2017/18. godini Senat Sveučilišta broji 19 članova s pravom glasa (*rektor, 4 prorektora, 11 dekana i 3 studenta*).

Upravno vijeće je najviše tijelo upravljanja Sveučilišta, a sastoji se od devet članova, od kojih pet imenuju osnivači pojedinačnim odlukama, a četiri Senat nakon provedenog javnog konkursa, na mandat od četiri godine.

Interese studenata zastupa Studentski zbor, koji bira predstavnike u tijela Sveučilišta i organizacione jedinice. Sveučilište ima visok stepen akademske autonomije i nema obavezu da traži saglasnost za izbore nastavnika i saradnika, izbore i imenovanja dekana i prodekana, izbore i imenovanja rektora i prorektora, kao ni za raspodjelu finansijskih sredstava između organizacionih jedinica koja se od osnivača dobiju na nivou sveučilišta.

4. NALAZI VANJSKE EVALUACIJE: USKLAĐENOST SVEUČILIŠTA SA KRITERIJIMA AKREDITACIJE

U ovom poglavlju iznose se mišljenja Komisije o ispunjenosti svakog od kriterija za akreditaciju visokoškolskih ustanova. Za svaki kriterij predstavljeni su nalazi i analiza ispunjenosti, navedene su dobre i slabe strane i preporuke, kao i zaključak Komisije o ispunjenosti kriterija.

4.1 Kriterij 1. Politika osiguranja kvaliteta

- 1.1. Visokoškolska ustanova definiše svoju viziju i misiju kojima djelotvorno vodi svoje aktivnosti. Vizija i misija su izrađene i revidirane u konsultacijama sa relevantnim zainteresovanim stranama i javno su dostupne.
- 1.2. Visokoškolska ustanova ima djelotvoran sistem i procedure za provođenje, praćenje i dalji razvoj svoje strategije i akcionih planova. Visokoškolska ustanova izrađuje i redovno revidira svoju strategiju, u konsultacijama sa svim relevantnim zainteresovanim stranama. Strategija se formalno usvaja i javno je dostupna. Ona se odnosi na nastavni proces, istraživački rad/razvoj umjetnosti i doprinos razvoju društva, uključujući konkretne i ostvarive strateške ciljeve i aktivnosti visokoškolske ustanove.
- 1.3. Visokoškolska ustanova ima formalno definisanu i javno dostupnu politiku i procedure za unutrašnje osiguranje kvaliteta, koje obuhvataju i jasne odgovornosti. Te procedure su usklađene sa strategijom visokoškolske ustanove.
- 1.4. Unutrašnje osiguranje kvaliteta koristi mišljenja unutrašnjih i vanjskih zainteresovanih strana, te podatke iz informacionih i sistema za praćenje i evaluacije.
- 1.5. Sistem unutrašnjeg osiguranja kvaliteta je usmjeren ka stalnom unaprijeđenju visokoškolske ustanove i pruža podršku poboljšanju nastavnog procesa, istraživačkog rada/razvoja umjetnosti, doprinosu razvoju društva i upravljačkim i administrativnim procesima.
- 1.6. Visokoškolska ustanova ima strategiju za međunarodne aspekte rada koja je usklađena sa strategijom ustanove i u kojoj je dat pregled njenih međunarodnih aktivnosti kao što su međunarodni projekti, bilateralni sporazumi, zajednički programi, itd.

Nalaz i mišljenje

a) Potkriterij 1.1

Sveučilište u Mostaru je definisalo svoju misiju i viziju u procesu donošenja Strategije razvoja, u koji je bio uključen veliki broj učesnika, u okviru javne rasprave i javnih konsultacija na Sveučilištu, koje su kasnije detaljnije opisane. Strategiju Sveučilišta, s jasno definisanom vizijom i misijom donio je Senat 19. 07. 2018. godine (*Odluka Senata br. 01-2396/18*). Misija i vizija su dostupne na internetskoj stranici Sveučilišta.

Misija Sveučilišta u Mostaru glasi: „Sveučilište u Mostaru ustrojava i provodi preddiplomsko, diplomsko, poslijediplomsko i cjeloživotno obrazovanje utemeljeno na istraživanjima te

razvojem znanstvenoistraživačkoga, umjetničkostvaralačkog i stručnog rada doprinosi društvenomu i gospodarskom razvitku. Sveučilište u Mostaru osigurava i provodi mobilnost studenata i nastavnika, racionalno korištenje ljudskih i materijalnih potencijala uza stalni nadzor kvalitete, konkurentnosti i međunarodne kompetitivnosti znanstvenoistraživačkoga, nastavnog, umjetničkog i stručnog rada.“

Vizija Sveučilišta u Mostaru se definiše na sljedeći način: „Sveučilište u Mostaru bit će razvijeno u visoko organiziranu, integriranu i funkcionalnu visokoškolsku ustanovu uključenu u Europski prostor visokoga obrazovanja i Europski istraživački prostor, koja će jakom povezanosti znanstvenoistraživačkoga i obrazovnog procesa provoditi kvalitetno i učinkovito obrazovanje utemeljeno na ishodima učenja i koncepciji cjeloživotnoga učenja. Znanstvenoistraživački rad temeljit će na znanstvenoj izvrsnosti definiranoj međunarodnim pokazateljima i jačoj integriranosti s obrazovnim procesom na svim razinama, a posebice na razini poslijediplomskih studija. Sveučilište u Mostaru će stvaranjem novih ideja i tehnoloških rješenja, kritičkim promišljanjem i kreativnosti postati jedan od ključnih pokretača gospodarstva i ekološki prihvatljivog održivog razvoja te promicatelj kulturnog i povijesnog naslijeđa zajednice.“

b) Potkriterij 1.2

Donošenje Strategije razvoja Sveučilišta u Mostaru za razdoblje 2018-2023. godine započelo je odlukom Senata od 25. 10. 2017. godine kojom je imenovano Povjerenstvo za izradu Strategije (Odluka br. 01-2012/17). U pripremi nacrtu Strategije učestvovali su članovi Povjerenstva, kao i predstavnici uprave, studenata i javnog i neprofitnog sektora. Nacrt strategije upućen je u javnu raspravu svim organizacionim jedinicama, Studentskom zboru, javnim ustanovama i privrednim društvima. Prijedlog strategije je bio objavljen i na internetskoj stranici Sveučilišta kako bi bio dostupan široj javnosti. Javna rasprava o nacrtu Strategije održana je u amfiteatru Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru 17. 07. 2018. godine, s početkom u 11.00 sati (<http://www2015.sum.ba/hr/novosti/predstavljen-nacrt-strategije-razvoja-sveucilista-u-mostaru>). Nakon toga, prijedlog Strategije razvoja usvojen je na 17. sjednici Senata održanoj 19. 07. 2018. godine (Odluka Senata br. 01-2396/18), a Strategija je donesena na 37. sjednici Upravnog vijeća održanoj 19. 07. 2018. godine. Strategija se nalazi na internetskoj stranici Sveučilišta.

Temelji aktuelne Strategije razvoja Sveučilišta su prethodni strateški dokument (donesen u decembru 2011. godine za razdoblje 2012-2017. godine), analize Izvješća o provedbi

strategije za prethodno razdoblje, preporuke komisije stručnjaka institucionalne akreditacije iz 2014. godine, te analiza „swot“.

Strategija sadrži *pet strateških područja*:

- Obrazovanje,
- Naučno-istraživački rad i razvoj,
- Organizacija i resursi,
- Međunarodna i univerzitetska saradnja,
- Sveučilište i okruženje.

Na temelju pet strateških područja utvrđeno je ukupno *27 strateških ciljeva* te *117 operativnih ciljeva tj. zadataka* sa definisanim pokazateljima i ciljnim vrijednostima.

U kontekstu sprovođenja Strategije, formirana je i komisija za praćenje Strategije razvoja (*Odluka Senata br. 01-2397/18 od 19. 07. 2018. godine*). Na kraju godine izrađuje se izvještaj o sprovođenju Strategije. Pored toga, Sveučilište je razvilo i internetsku platformu u koju članovi komisije svake organizacione jedinice unose poslove za određenu godinu (trenutno za 2019. godinu), koji proizilaze iz strateških ciljeva za 2018-2023. i akcionih planova za tekuću godinu, kao i ocjenu završetka svakog posla (*da, ne, djelimično*), tako da se uvijek može provjeriti šta se trenutno sprovodi i stepen ostvarenja strateških ciljeva u određenoj godini.

c) Potkriterij 1.3

Najvažnija akta koja definišu i regulišu unutrašnje osiguranje kvaliteta jesu Statut Sveučilišta, Odluka Senata o uspostavljanju sustava osiguranja kvalitete na razini Sveučilišta br. 01-882/06 od 14. 06. 2006. godine, Odluka Senata o uspostavljanju Sveučilišnog ureda za osiguranje kvalitete br. 01-822/06 od 14. 06. 2006. godine, Izjava o politici osiguranja kvaliteta na Sveučilištu, Strategija osiguranja kvalitete na Sveučilištu, Etički kodeks. Organizacija, rad i područja vrednovanja sistema za osiguranje kvaliteta definisani su Pravilnikom o ustroju i djelovanju sustava za osiguranja kvalitete na Sveučilištu br. 01-385/08 od 09. 04. 2008. godine, Vodičem kroz osiguranje kvalitete na Sveučilištu iz 2008. godine, Priručnikom o osiguranju kvalitete Sveučilišta iz 2008. godine, te Uputama za samoanalizu studija i uputama za izradu samoevaluacije na Sveučilištu. Područje vrednovanja sistema za osiguranje kvaliteta detaljno je obrađeno u priručniku za osiguranje kvaliteta kojim se detaljno razrađuju procedure unutrašnjeg osiguranja kvaliteta (*evaluacija nastave od strane studenata, preispitivanje nastavnih metoda, ispitivanje rada stručnih službi, ispitivanje poslodavaca, ispitivanje završnih studenata, ispitivanje uspješnosti studenata itd.*).

Sveučilište je 2018. godine donijelo Akcijski plan za poboljšanje i unapređenje sustava kvaliteta koji značajno korelira sa strateškim pitanjima, odnosno integriše strateško planiranje i osiguranje kvaliteta.

U cilju uspostavljanja djelotvornog sistema osiguranja i upravljanja kvalitetom, aktuelni Rektor Sveučilišta je donio je Odluku o imenovanju prorektora za poslovanje, ljudske potencijale i upravljanje kvalitetom, čime se pridaje važnost uspostavljanju kulture kvaliteta.

Sastav i djelovanje sistema na nivou Sveučilišta i njegovih članica uređen je Pravilnikom o ustroju i djelovanju sustava za osiguranje kvalitete. Tijela i ograni Sveučilišta koja se bave osiguranjem i upravljanjem kvalitetom čine:

- Odbor za unapređenje i osiguranje kvaliteta Sveučilišta
- Ured za unapređenje i osiguranje kvaliteta Sveučilišta
- Odbori za osiguranje kvalitete članica Sveučilišta
- Uredi za osiguranje kvalitete članica Sveučilišta.

Ured za unapređenje i osiguranje kvalitete Sveučilište izrađuje godišnji i dugoročni plan aktivnosti kojeg predstavlja Odboru i podnosi Senatu i djeluje u skladu s planom koji usvaja Senat, kome podnosi izvještaj o radu, najmanje jednom godišnje.

U kreiranju izvještaja tim za samoevaluaciju se pridržavao relevantnih zakonskih i podzakonskih akata. Akademsko osoblje i studenti bili su upoznati i uključeni u izradu Izvješća o samoevaluaciji. U procesu samoevaluacije neposredno su uključeni i ostali akteri u cjelokupnom procesu, kao što su udruženja diplomaca i predstavnici privrede i društvene zajednice.

d) Potkriterij 1.4

Sveučilište je razradilo procedure unutrašnjeg osiguranja kvaliteta u *Priručniku za osiguranje kvalitete*. Te procedure se odnose i na prikupljanje mišljenja o radu Sveučilišta putem:

- evaluacija nastave od strane studenata
- ispitivanja nastavnih metoda i metoda ispitivanja
- ispitivanja rada stručnih službi
- ispitivanja poslodavaca
- ispitivanja diplomaca
- ispitivanja uspješnosti studiranja.

Pored toga, vrši se i analiza društveno-ekonomskih obilježja studenata, podataka o kandidatima za upis na studij i upisanih u prvu godinu studija, kao i analiza uzroka neuspješnog studiranja.

Kad su u pitanju studentske evaluacije, njihovo izvođenje nije u potpunosti izjednačeno. Na nekim fakultetima popunjavanje evaluacija je uslov za polaganje ispita ili upis u naredni semestar, dok na drugim to nije. Ne postoji centralizovan pristup i analiza evaluacija za pojedino nastavno ili nenastavno osoblje na nivou Sveučilišta, ali postoji pristup skupnim podacima i analizama.

e) Potkriterij 1.5

Dinamika samoevaluacijskog procesa na nivou Sveučilišta ustanovljena je na tri godine (prethodno samoevaluacijski izvještaj obuhvata četiri godine), a na organizacionim jedinicama i u kraćim intervalima. Komisija je imala uvid u jedan takav izvještaj o radu – *Izvješće o radu Građevinskog fakulteta za akademsku 2017/2018. godinu*. Ovakav sistem evaluacija doprinosi stalnom unapređenju kvaliteta rada visokoškolske ustanove.

Primjeri korektivnih mjera o kojima je komisija informisana ili je imala uvid su vezane za ustanovljenu nisku prolaznost na predmetu, gdje je uveden dodatni rok, odnosno angažovan alternativni nastavnik; kao primjer uticaja rezultata studentske ankete na poboljšanje nastavnog procesa, jedan nastavnik je informisao članove komisije da je prihvatio prijedlog studenata za povećanje nivoa/broja vježbi samostalnog rada u računarskoj učionici i u skladu s tim prilagodio izvođenje predmeta. Takođe, na Medicinskom fakultetu je studentska ocjena nastave jedan od uslova za napredovanje nastavnika u viša nastavna zvanja.

f) Potkriterij 1.6

U posebnom dijelu Strategije razvoja tj. četvrtim i petim prioritetnim područjem na Sveučilištu se razvija međunarodna univerzitetska saradnja te se pridaje posebna pažnja odnosu Sveučilišta prema okruženju. Sveučilište kroz zajednički napor sa ostalim javnim visokoškolskim ustanovama u BiH učestvuje u okviru Erasmus+ mreže.

Za međunarodne aktivnosti na nivou Sveučilišta zadužen je Ured za međunarodnu suradnju na čijem se čelu nalazi voditelj Ureda za međunarodnu suradnju, a koordinira ga prorektorica za međunarodnu suradnju. Aktivnosti međunarodne saradnje odvijaju se preko pomenutog ureda. Na organizacionim jedinicama postoje zadužene osobe ili tijela, zavisno od njihovog organizacionog oblika. U odnosu na prethodni period evaluacije, međunarodna saradnja se

znatno poboljšala. Zaposleno je dodatno osoblje za međunarodnu saradnju i usvojen *Pravilnik o međunarodnoj mobilnosti* br. 01-255-1/18 (*Odluka Senata* br. 01-255/18 od 24. 01. 2018. godine). Pored toga, strategija mobilnosti je postala integralnim dijelom Strategije razvoja Sveučilišta za period 2018-2023. godine.

Dobre strane:

- Komisija je uočila značajno poboljšanje politike osiguranja kvaliteta na Sveučilištu u odnosu na prethodni period evaluacije.
- Misija i vizija se operacionalizuju kroz akta Sveučilišta i najvećim dijelom sprovode u radu.
- Strategija razvoja je sveobuhvatan i temeljan dokument koji je nastao u procesu javnih konsultacija sa zainteresovanim stranama.
- Sveučilište sprovodi mjere unutrašnjeg osiguranja kvaliteta putem evaluacija i korektivnih postupaka utemeljenih na rezultatima evaluacija.
- Postoji redovna praksa interne institucionalne evaluacije i iskustva eksterne institucionalne evaluacije, kao i tijela koja je sprovode (*Odluka Senata* br. 01-3792/18).
- Strategija međunarodne saradnje je integrisana u Strategiju razvoja, a pregled međunarodnih aktivnosti je na primjerenom nivou.

Slabe strane:

- Strategija razvoja se čini preširokom za petogodišnji period, odnosno ima veliki broj strateških ciljeva koji nisu poredani po prioritetima, a pojedini ciljevi nisu mogli biti dovoljno operacionalizovani i konkretizovani.
- Studentske evaluacije nastavnog osoblja, nastave, nenastavnog osoblja i usluga nisu u potpunosti standardizovane i centralizovane i ne postoji standardizovan i efikasan način sprovođenja korektivnih mjera na temelju rezultata evaluacija.

Preporuke:

- Strategiju razvoja treba oblikovati u skladu sa stvarnim mogućnostima i vremenskim okvirima, a ciljeve treba poredati po prioritetima i detaljnije operacionalizovati. Sprovođenje strategije treba konkretizovati akcionim planovima koji sadrže nosioce aktivnosti, rokove, neophodna sredstva i osoblje, i pokazatelje učinjenog.

- Sprovođenje studentskih evaluacija treba ujednačiti i centralizovati, kao i analizu podataka iz evaluacija. Treba utvrditi procedure i donijeti akt o sprovođenju korektivnih mjera na temelju rezultata evaluacija i tako ih učiniti djelotvornijim. Rezultate evaluacija za pojedine predmete, nastavnike i usluge treba učiniti dostupnim osobama na koje se odnose, kao i upravi Sveučilišta. Studentima treba omogućiti uvid u zbirne rezultate evaluacija na studijskom programu, kao i u preduzete korektivne mjere.

Zaključak Komisije o ispunjenosti kriterija:

Na temelju uvida u priloženu dokumentaciju uz prijavu za akreditaciju i prikupljenih podataka i dokaza u toku posjete Sveučilištu, kao i neposrednih razgovora sa predstavnicima Sveučilišta i zainteresovanim stranama, Komisija je utvrdila ispunjenost potkriterija vezanih za ovaj kriterij na sljedeći način:

Visokoškolska ustanova definiše svoju viziju i misiju kojima djelotvorno vodi svoje aktivnosti. Vizija i misija su izrađene i revidirane u konsultacijama sa relevantnim zainteresovanim stranama i javno su dostupne.	Potpuno ispunjen
Visokoškolska ustanova ima djelotvoran sistem i procedure za provođenje, praćenje i dalji razvoj svoje strategije i akcionih planova. Visokoškolska ustanova izrađuje i redovno revidira svoju strategiju, u konsultacijama sa svim relevantnim zainteresovanim stranama. Strategija se formalno usvaja i javno je dostupna. Ona se odnosi na nastavni proces, istraživački rad/razvoj umjetnosti i doprinos razvoju društva, uključujući konkretne i ostvarive strateške ciljeve i aktivnosti visokoškolske ustanove.	Znatno ispunjen
Visokoškolska ustanova ima formalno definisanu i javno dostupnu politiku i procedure za unutrašnje osiguranje kvaliteta, koje obuhvataju i jasne odgovornosti. Te procedure su usklađene sa strategijom visokoškolske ustanove.	Potpuno ispunjen
Unutrašnje osiguranje kvaliteta koristi mišljenja unutrašnjih i vanjskih zainteresovanih strana, te podatke iz informacionih i sistema za praćenje i evaluacije.	Znatno ispunjen
Sistem unutrašnjeg osiguranja kvaliteta je usmjeren ka stalnom unapređenju visokoškolske ustanove i pruža podršku poboljšanju nastavnog procesa, istraživačkog rada/razvoja umjetnosti, doprinosu razvoju društva i upravljačkim i administrativnim procesima.	Potpuno ispunjen
Visokoškolska ustanova ima strategiju za međunarodne aspekte rada koja je usklađena sa strategijom ustanove i u kojoj je dat pregled njenih međunarodnih aktivnosti kao što su međunarodni projekti, bilateralni sporazumi, zajednički programi, itd.	Potpuno ispunjen

Zaključak Komisije o sveukupnoj ispunjenosti Kriterija 1: potpuno ispunjen.

4.2 Kriterij 2. Izrada i odobravanje programa

- 2.1. Visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure za kreiranje i usvajanje studijskih programa koje su u skladu sa strategijom visokoškolske ustanove.
- 2.2. Visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure kojima osigurava da su planirani ishodi učenja i korištenje sistema kredita izraženih kroz ECTS bodove u skladu sa važećem kvalifikacionim okvirom, da se primjenjuju na sve studijske programe, te da su predviđene prilike za sticanja znanja i vještina van ustanove.

Nalaz i mišljenje

a) Potkriterij 2.1

U Strategiji razvoja Sveučilišta za period 2018-2023. godine, unutar strateškog područja Obrazovanje, kao prvi strateški cilj ističe se izrada, izvođenje, praćenje i poboljšavanje studijskih programa na svim nivoima, sa definisanim ishodima učenja povezanih sa tržištem rada i usklađenim sa Evropskim okvirom kvalifikacija. Studijski programi na Sveučilištu se predlažu, oblikuju i usvajaju prema procedurama koje su utvrđene *Pravilnikom o postupku donošenja i evaluacije studijskih programa br. 01-380/12 od 13. 03. 2012. godine*. U navedenom aktu je predviđeno da novi studijski program Senatu predlažu naučno-nastavna ili umjetničko-nastavna vijeća. Pravilnik utvrđuje obavezne sastavne dijelove studijskog programa, kao i obavezu navođenja podataka o nastavnom osoblju koji će izvoditi program, te prostornim i finansijskim resursima koji su potrebni. Nakon pripreme prijedloga studijskog programa, organizuje se javna rasprava u koju moraju biti uključeni predstavnici studenata, privrednih subjekata, kao i drugih institucija (šalje se ciljani poziv privrednicima, predstavnicima udruga poslodavaca, privrednih komora i sl.). Mišljenje poslovne zajednice uključeno je i kroz održavanje Sveučilišnog gospodarskog foruma. Kao primjer učešća zainteresovanih strana u donošenju studijskih programa komisiji je u toku posjete saopšteno da je poslovna zajednica jednom prilikom uputila komentar da studentima treba povećati broj sati praktične nastave i unaprijediti poznavanje engleskog jezika.

Nakon provedene javne rasprave, vijeće dostavlja prijedlog studijskog programa Senatu, koji imenuje komisiju za ocjenu studijskog programa. Nakon primljenog izvještaja komisije, Senat odlučuje o usvajanju studijskog programa, s tim da od vijeća može zatražiti doradu studijskog programa. Odluku o izmjenama i dopunama studijskog programa do 20% donosi Senat na prijedlog naučno-nastavnog/umjetničko-nastavnog vijeća, uz prethodno mišljenje komisije. Procedura izmjenama i dopunama studijskog programa preko 20% vrši se kao procedura donošenja novog studijskog programa. Dodatno, *Statut Sveučilišta* i *Priručnik za izradu nastavnih planova i programa* utvrđuju, odnosno operacionalizuju pojedine sadržajne elemente studijskih programa.

Komisija je, metodom slučajnog izbora, izvršila uvid u studijske programe prvog ciklusa studija *strojarstva* i *poslovne ekonomije*, kao i prvog i drugog ciklusa studija jednopredmetnog i dvopredmetnog studija *novinarstva*. Nastavni programi predmeta (silabusi) najvećim dijelom utvrđuju i objašnjavaju neophodne elemente vezane za naziv, vrstu i sadržaj predmeta, broj bodova ECTS, ciljeve i ishode učenja, metode i način izvođenja nastave, te praćenje i vrednovanje studentskog rada iz predispitnih i ispitnih obaveza, uz navođenje udžbenika i obavezne i dopunske literature. Na internetskim stranicama organizacionih jedinica mogu se pronaći popisi studijskih programa i kurikulumi, ali silabusi nisu dostupni na internetskim stranicama svih fakulteta Sveučilišta, iako jesu na pojedinim. Stranicama fakulteta može se pristupiti preko službene stranice Sveučilišta (<http://www.sum.ba/>).

b) Potkriterij 2.2

Ishodi učenja u studijskim programima na Sveučilištu utemeljeni su na Evropskom kvalifikacionom okviru, odnosno na Osnovama kvalifikacionog okvira u BiH, a usklađeni sa matičnošću pojedinih obrazovnih oblasti, ciljevima i ishodima učenja i neophodnih znanja za pojedina zvanja i zanimanja.

Nastava na predmetima predviđenim studijskim programima izvodi se kao obavezna ili izborna, kombinovanim nastavnim metodama, poput predavanja, seminara, praktičnog rada, terenske nastave i kliničkih vježbi.

Kad su u pitanju dvopredmetni studijski programi, komisija nije pronašla dovoljno jasno objašnjenje u sticanju zvanja u odnosu na broj stečenih bodova ECTS. Na primjer, Filozofski fakultet izvodi jednopredmetne i dvopredmetne studijske programe na studiju prvog i drugog ciklusa, po modelu 3+2. Završetkom jednopredmetnog studija, sa 180 bodova ECTS, studenti stiču odgovarajuće zvanje iz jedne oblasti (npr. *prvostupnik arheologije*). Završetkom dvopredmetnih studijskih programa, koji takođe nose 180 bodova ECTS, studenti stiču *dva* zvanja, iz dvije oblasti (npr. *prvostupnik arheologije* i *prvostupnik engleskog jezika i književnosti*). S obzirom da je ukupan broj bodova ECTS *isti* u oba slučaja, komisija nije u sadržajima studijskih programa pronašla dovoljno jasno obrazloženje kako se na dvopredmetnom studijskom programu stiču dva zvanja na osnovu bodova koji su neophodni za samo jedno zvanje.

Komisija je uočila da je na Sveučilištu započeo proces uvođenja stručne prakse kao obaveznih predmeta na studijskim programima, što je uključilo i potpisivanje ugovora o saradnji s

privrednim društvima i ustanovama, kao i angažovanjem spoljnih stručnih saradnika iz prakse (npr. komisija je imala uvid u ugovore sa Federalnim agromediterranskim zavodom, društvom „Guma X“ iz Mostara). Na osnovu uvida u pojedine studijske programe i razgovora sa akademskim osobljem, komisija je utvrdila da je praksa obavezan dio pojedinih, ali ne svih studijskih programa prvog ciklusa. (Npr. Građevinski fakultet formalizuje praktičan rad studenata kroz ugovor o nastavnim bazama koji se potpisuje pojedinačno sa kompanijama zainteresiranim za prijem studenata za obavljanje stručnih praksi. Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet, Farmaceutski fakultet, Ekonomski fakultet zaključili su ugovore o saradnji sa javnim ustanovama i preduzećima koji se, između ostalog, odnose na izvođenju studentske prakse.)

Konačno, na osnovu uvida u pojedine nastavne programe i iz razgovora sa akademskim osobljem i studentima, komisija je zaključila da se u nastavi koriste različite nastavne metode (usmeno izlaganje, razgovor, projekti, praktični radovi, seminarski radovi, studije slučaja, istraživanja), koje su primjerene vrsti predmeta i podstiču studente na samostalno učenje i vlastitu odgovornost.

Dobre strane:

- Sveučilište ima razvijena akta i funkcionalne procedure za predlaganje i donošenje studijskih programa, koje se primjenjuju u procesu donošenja studijskih programa.
- U procesu donošenja studijskih programa uključene su, pored predlagača, zainteresovane strane iz privredne i društvene zajednice, kao i studenti.
- Procedure za oblikovanje studijskih programa su u skladu sa strateškim ciljevima iz strateškog područja Obrazovanje (*Strategija razvoja za period 2018-2023. godine*).

Slabe strane:

- Praktičan rad izvan Sveučilišta nije dovoljno sistemski zastupljen u svim studijskim programima kao obavezni predmet ili obavezni dio postojećih predmeta.
- Silabusi pojedinih studijskih programa nisu dostupni na internetskim stranicama Sveučilišta, odnosno organizacionih jedinica.
- Dvopredmetni studiji nisu dovoljno objašnjeni, kako u smislu donošenja, tako i u smislu opterećenja, obima, ishoda, zvanja i broja ECTS.

Preporuke:

- Sveučilište treba da uključi praktičan rad izvan Sveučilišta kao obavezan dio studijskih programa prvog ciklusa (tamo gdje to ima smisla i gdje je primjenjivo), bilo kroz nove predmete ili obavezni dio postojećih predmeta.
- Preporučuje se Sveučilištu da pojasni procedure donošenja dvopredmetnih studijskih programa i da opiše takve programe u smislu opterećenja, obima, ishoda, zvanja i broja ECTS.

Zaključak Komisije o ispunjenosti kriterija:

Na temelju uvida u priloženu dokumentaciju uz prijavu za akreditaciju i prikupljenih podataka i dokaza u toku posjete Sveučilištu, kao i neposrednih razgovora sa predstavnicima Sveučilišta i zainteresovanim stranama, Komisija je utvrdila ispunjenost potkriterija vezanih za ovaj kriterij na sljedeći način:

Visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure za kreiranje i usvajanje studijskih programa koje su u skladu sa strategijom visokoškolske ustanove.	Potpuno ispunjen
Visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure kojima osigurava da su planirani ishodi učenja i korištenje sistema kredita izraženih kroz ECTS bodove u skladu sa važećim kvalifikacionim okvirom, da se primjenjuju na sve studijske programe, te da su predviđene prilike za sticanja znanja i vještina van ustanove.	Znatno ispunjen

Zaključak Komisije o sveukupnoj ispunjenosti Kriterija 2: potpuno ispunjen.

4.3 Kriterij 3: Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta

- 3.1. Visokoškolska ustanova primjenjuje procedure kojima se garantuje pravičan, transparentan i dosljedan način ocjenjivanja studenata i kojima se predviđa mogućnost žalbi studenata. Procedure su formalizovane i javno su dostupne.
- 3.2. Visokoškolska ustanova podstiče aktivan angažman studenata u procesima upravljanja.
- 3.3. Visokoškolska ustanova podstiče i osigurava međunarodnu mobilnost studenata i zaposlenih, te rukovodi sistemom za širenje njihovih iskustava i primjera dobre prakse.

Nalaz i mišljenje

a) Potkriterij 3.1

Pravila i procedure studiranja na Sveučilištu su definisana *Pravilnikom o studiranju (01-1033/15 od 17. 06. 2015)*. U Pravilniku se određuju, opisuju i propisuju vrste i nivoi studija, nosioci studija, studijski program, organizacija nastave, prenos bodova ECTS, status studenta, upis na studij, prava i obaveze studenata, opterećenje studenata i bodovni sistem ECTS, tok studija i uslovi upisa i pohađanja viših godina, provjere znanja i polaganje ispita, ocjenjivanje i izvođenje ocjena, žalbene procedure u vezi sa ocjenom na predmetu, završni rad i završetak studija. Pravilnik se nalazi na internetskoj stranici Sveučilišta.

Pravilnik propisuje da se uspjeh studenata prati kontinuirano tokom nastave u semestru i izražava u bodovima, tako da predispitne obaveze ne mogu iznositi manje od 50% ukupnog broja bodova na predmetu.

Ispiti se polažu u toku redovnog zimskog, ljetnog i jesenskog ispitnog roka. Studentima se mogu odobriti i dva vanredna ispitna roka, što utvrđuju organizacione jedinice. Uslovi za polaganje ispita su potpisi nastavnika te izvršena prijava ispita preko ISS. Ispiti se mogu polagati pismeno, usmeno, te pismeno i usmeno. Na početku svake akademske godine za svaki predmet se utvrđuju ispitni rokovi za cijelu akademsku godinu. Za studente sa posebnim potrebama osigurava se polaganje ispita u skladu sa njihovim potrebama.

U Pravilniku o studiranju određene su bodovne ljestvice za izvođenje konačne ocjene na predmetu, a u silabusima u koje je komisija imala uvid određene su ljestvice i mjerila za bodove iz prisustva na nastavi, predispitnih obaveza i ispita (npr. predmet Online novinarstvo, str. 391 studijskog programa Novinarstvo, prvi ciklus; predmet Makroekonomija, studijski program Poslovna ekonomija, prvi ciklus).

Pravilnik o studiranju ne propisuje kada i kako se studentima daje na uvid silabus, odnosno informacije iz silabusa. Prema riječima studenata, nastavnici na početku semestra predstavljaju predmet, termine ispita, sadržaj nastave po sedmicama i druge podatke o predmetu. Takođe, studenti su u razgovoru istakli da se svi nastavni materijali, kao i silabusi, objavljuju na predmetnoj stranici ili na ISS-u.

U Pravilniku je predviđena i mogućnost žalbe studenata na ocjenjivanje ako student smatra da je bilo nepravilnosti pri ocjenjivanju i mogućnost polaganja ispita pred komisijom. Dekan imenuje komisiju koja provjerava izvorni pismeni ispit ili izvodi novi usmeni ispit. Na sastanku sa timom za samoevaluaciju komisija je informisana da su žalbe rijetke i da studenti najčešće žele da odgovaraju za veću ocjenu i to rješavaju u dogovoru sa predmetnim nastavnikom, za što nema dokumentovanog traga žalbenog postupka. Pravilnik ne utvrđuje procedure žalbi na izvođenje nastave, kao ni mjere za plagijat u studentskim radovima.

U čl. 45 Pravilnika o studiranju je propisano da u slučaju izmjene studijskog programa do 20% student koji ponavlja godinu polaže raziku predmeta, ali nije navedeno u kom ispitnom roku ih polaže i kada radi predispitne obaveze. U čl. 49 je propisano da vanredne ispitne rokove utvrđuje vijeća organizacionih jedinica, ali nije navedeno koliko ih može ili mora biti i kad se mogu održavati. (U akademskom kalendaru za šk. 2018/2019. i 2019/2020. godinu navedeno je da se vanredni rokovi održavaju u aprilu i oktobru i da ih utvrđuju organizacione jedinice.) U čl. 59 je propisana mogućnost „prigovora studenta koji želi veću ocjenu“, ali nije navedeno koliko puta student može iskoristiti to pravo.

Veličina studijskih grupa razlikuje se između organizacionih jedinica, ali u prosjeku se kreće između 25 i 60 studenata.

Komisija je tražila na uvid dosje jednog studenta sa Građevinskog fakulteta. Uvidom u dosje (Gabrijela M.), komisija je utvrdila da se vodi evidencija o toku studija u skladu sa Pravilnikom o studiranju. Komisija je, takođe, metodom slučajnog izbora, tražila i dobila silabus predmeta *Osiguranje i rizici* sa studija prvog ciklusa poslovne ekonomije, kao i predispitne materijale prvog i drugog kolokvija i seminarskog rada jednog studenta iz ovog predmeta (Aleksandra A.). Predispitne obaveze su bodovane u skladu sa ljestvicama u silabusu i Pravilniku.

Kad je u pitanju evidencija o redovnom održavanju i pohađanju nastave, Komisija je izvršila uvid u izvještaje o održanoj nastavi na predmetima Suvremeni engleski jezik 8 i 10 i Uvod u

teorije prevođenja, svi iz ljetnog semestra šk. 2018/2019. godine, koje je izvela odgovorna nastavnica doc. dr Lidija Mustapić. U izvještajima su navedeni podaci o planiranom i izvedenom broju časova, broju prisutnih studenata na svakom susretu u toku semestra, kao i pojedinačne evidencije sa svakog sedmičnog susreta sa nazivima nastavnih jedinica i sa potpisima prisutnih studenata.

U toku sastanka sa studentima Sveučilišta, studenti su naglasili važnost aktivnog rada Studentskog zbora. Isto tako, potvrdili su neophodnost obaveznog prisustva na nastavi. Istakli su i da im se omogućava uvid u radove iz predispitnih obaveza i ispita, kao i način ocjenjivanja. Studenti su istakli i da nemaju iskustva sa žalbama na ocjene, jer se oni lično nisu žalili. Rekli su da se najčešće direktno obraćaju nastavnicima kada žele da riješe neko pitanje ili problem. Studenti su iznijeli primjedbu da se raspored nastave ne oblikuje uvijek u skladu sa njihovim potrebama, odnosno da nekad postoje duge pauze između pojedinih predavanja. Istakli su i potrebu za smanjenjem školarina. Isto tako, rekli su da nisu dobijali informacije o rezultatima evaluacija nastavnika i eventualnim korektivnim mjerama. Naglasili su i da dobijaju smjernice od nastavnika za pisanje seminarskih, diplomskih i magistarskih radova. Studenti su, takođe, rekli da su upoznati sa pravilima i procedurama, poput Kodeksa odijevanja na Sveučilištu (ali neki nisu saglasni sa njegovim odredbama). Istakli su i da se studenti sa najboljim akademskim, sportskim i rezultatima vannastavnih aktivnosti nagrađuju.

b) Potkriterij 3.2

Studentsko predstavničko tijelo na Sveučilištu je Studentski zbor Sveučilišta u Mostaru. Rad Zbora je uređen *Pravilnikom o Studentskom zboru (br. 01-33-142/17 od 13. 12. 2017)*. Studentski zbor je krovna organizacija studenata koja ima svoje podružnice na svim organizacionim jedinicama Sveučilišta. Studentskim zborom rukovodi predsjedništvo, na čijem su čelu predsjednik i potpredsjednik Studentskog zbora. Članove predsjedništva delegiraju podružnice studentskog zbora između predstavnika izabranih na studentskim izborima. Na članicama Sveučilišta se početkom akademske godine provode studentski izbori koje raspisuje dekan, a organizuju i provode sami studenti. Na studentskim izborima se biraju predstavnici studenata po godinama studija koji ulaze u studentski zbor svake od članica Sveučilišta. Predstavnici studenata su članovi akademskih i upravljačkih tijela na Sveučilištu. U Senatu Sveučilišta studenti čine najmanje 15% članova Senata i trenutno su zastupljeni s tri predstavnika (predsjednik, potpredsjednik i član Studentskog zora). Zastupljenost studenata u naučno/umjetničko-nastavnim vijećima na pojedinim članicama Sveučilišta iznosi 10-20%, a predstavnike bira Studentski zbor. Predstavnici studenata su

članovi i ostalih tijela na Sveučilištu, poput Odbora za osiguranje kvalitete, Tima za izradu samoevalucijskog izvješća, Komisije za provođenje bolonjskog procesa i dr. Isto tako, predsjedništvo Studentskog zbora imenuje studentskog pravobranitelja koji, između ostalog, prima žalbe studenata koje se odnose na njihova prava i o njima raspravlja s nadležnim tijelima Sveučilišta. Studentski zbor se pretežno finansira iz članarina koje studenti plaćaju pri upisu (10 KM). Prostor za rad obezbjeđuje Sveučilište.

Prema riječima studenata u toku posjete Sveučilištu, Studentski zbor održava mjesečni sastanak o problemima ili aktuelnim pitanjima studenata koje prosljeđuju odgovornom nastavniku, dekanu ili odgovornom prodekanu.

Učešće studenata u evaluaciji nastave i stručnih službi od strane studenata regulisano je *Priručnikom o osiguranju kvalitete*. Prema Pravilniku, Studentski zbor delegira studentske predstavnike koji učestvuju u sprovođenju evaluacije. Za provođenje ispitivanja ove studente obučava Odbor za kvalitetu. Studenti zadužuju upitnike evaluacija, dijele ih studentima na početku časa, dežuraju u vrijeme popunjavanja i zatim ih predaju u Ured za osiguranje kvalitete. Studentska anketa provodi se dva puta godišnje, pri kraju semestra.

c) Potkriterij 3.3

Senat Sveučilišta je 24. 01. 2018. godine usvojio *Pravilnik o međunarodnoj mobilnosti* (01-255/18), kojim se uređuju načela mobilnosti, odnosno razmjene dolaznih i odlaznih studenata, nastavnog i nenastavnog osoblja na Sveučilištu, vrste i trajanje mobilnosti, postupak prijave, prava i obaveze korisnika, priznavanje predmeta i bodova ECTS, ulogu ECTS kordinatora i prodekana, kao i druga pitanja u vezi sa provođenjem programa mobilnosti. Podaci vezani za informacijski paket i priznavanje ECTS bodova u kontekstu mobilnosti studenata regulišu se članovima 13-15, 19. i 41. Pravilnika o studiranju. Mobilnost studenata i nastavnog osoblja u najvećoj mjeri se osigurava kroz Europski program za potporu mobilnosti – ERASMUS+. Potpisan je veći broj sporazuma sa drugim visokoškolskim ustanovama koji osiguravaju odlaznu i dolaznu mobilnost domaćih i stranih studenata, nastavnika i administrativnog osoblja. Pored toga, realizovan je značajan broj projekata međunarodne saradnje. Na primjer, tokom akademske 2017/2018. godine Ured za međunarodnu suradnju učestvovao je na više od 10 radionica i okruglih stolova i organizovao više od 10 prezentacija međunarodnih stipendija, a potpisano je 13 ugovora o mobilnosti ERASMUS+ i 20 sporazuma o međuuniverzitetskoj saradnji. U razdoblju od 2015. do 2018. godine ostvarena je 71 odlazna studentska mobilnost i 11 dolaznih studentskih mobilnosti, dok je istovremeno 97 članova osoblja Sveučilišta učestvovalo na razmjeni, a Sveučilište je

ugostilo 37 članova osoblja sa stranih visokoškolskih ustanova. Stipendije za mobilnost dodjeljuju dvije zasebne komisije – jedna za odabir studenata i druga za odabir nastavnog i nenastavnog osoblja. Komisija je, metodom slučajnog izbora, izvršila uvid u sporazum o međuniverzitetskoj saradnji Sveučilišta i University of Information Science and Technology „St. Paul the Apostle“ iz Ohrida (Sjeverna Makedonija), br. 01-1329/18. Spisak stranih visokoškolskih i naučno-istraživačkih ustanova s kojima je Sveučilište uspostavilo saradnju nalazi se na internetskoj stranici Sveučilišta o međunarodnoj saradnji.

Sveučilište je 2018. godine donijelo *Pravilnik o projektima Sveučilišta u Mostaru u okviru programa međunarodne suradnje Erasmus plus*. U periodu od 2015. godine Sveučilište je započelo ili završilo učešće u deset međunarodnih naučno-istraživačkih projekata.

Sveučilište i njegove članice su organizatori ili suorganizatori većeg broja manifestacija i naučnih i stručnih skupova koji, takođe, doprinose međunarodnoj mobilnosti i saradnji. Isto tako, Sveučilište organizuje međunarodne ljetne škole (*Pravilnik o međunarodnim ljetnim školama*, 01-3373/18). Sveučilište podrobno informiše studente i osoblje o raznolikim pitanjima međunarodne saradnje i mobilnosti putem internetske stranice.

U razgovoru sa upravom Sveučilišta, komisija je informisana da se na engleskom jeziku izvodi integrirani studij medicine na Medicinskom fakultetu, a studiji drugog i trećeg ciklusa na Građevinskom i Filozofskom fakultetu. Sveučilište, takođe, nudi pojedine izborne predmete na engleskom jeziku.

Sveučilište je član različitih međunarodnih udruženja: Hrvatska rektorska konferencija, Dunavski rektorski zbor, EUA, EUCEN, te sveučilišne mreže UNIADRION i aktivno učestvuje u europskim projektima kao što su ERASMUS+, Horizon, Marie Curie, IPA i COST.

Dobre strane:

- Sveučilište ima dobro razvijena pravila studiranja, koja uključuju i pravila o kontinuiranoj provjeri znanja, metodama provjere znanja, te žalbene procedure. Ova pravila su dostupna studentima i najvećim dijelom se dosljedno primijenjuju u nastavi.
- Silabusi na studijskim programima Sveučilišta sadrže neophodne informacije o sadržaju i uslovima i načinu pohađanju predmeta i provjeri znanja i ocjenjivanju. Silabusi su dostupni studentima na početku nastave iz predmeta.

- Studenti učestvuju u procesima upravljanja na Sveučilištu, članstvom u organima i tijelima Sveučilišta, preko Studentskog zbora kao njihovog predstavničkog tijela.
- Sveučilište osigurava međunarodnu mobilnost studenata i zaposlenih tokom više godina unazad.
- Međunarodna mobilnost je osigurana nizom akata Sveučilišta, a podstiče se štampanim materijalima, internetskom stranicom i javnim manifestacijama, poput međunarodne ljetne škole, tjedna mobilnosti, „International staff training week“.

Slabe strane:

- Pravila studiranja za vanredni studij nisu dovoljno razvijena, kao ni žalbene procedure na način i raspored izvođenja nastave.
- Pravila studiranja se ne odražavaju dosljedno u pojedinim silabusima na Sveučilištu, posebno u vezi sa udjelom predispitnih obaveza u konačnoj ocjeni na predmetu.
- Nisu dovoljno razvijeni načini i mogućnosti za neposredni uticaj studenata na nastavni proces i podsticajne interaktivne nastave (sadržaj predmeta, aktivno učešće u raspravi o materiji na predmetu i sl).

Preporuke:

- Preporučuje se Sveučilištu da u Pravilniku o studiranju utvrdi i pravila o pohađanju nastave za vanredne studente, proceduru žalbe na izvođenje nastave, te pojasni procedure u vezi sa polaganjem ispita u vanrednim rokovima i posebnim okolnostima.
- Dosljedno primjenjivati pravila iz Pravilnika o studiranju u vezi sa obaveznim udjelom predispitnih obaveza u konačnoj ocjeni na svim predmetima.
- U izvođenju nastave, kad god je to moguće, više primijenjivati savremene nastavne i didaktičke metode gdje je student u središtu pažnje (poput „obrnute učionice“, dijaloškog obrazovanja, i sl). Bilo bi korisno da Sveučilište oblikuje pedagoško-didaktički priručnik ili smjernice za izvođenje nastave sa studentom u središtu pažnje.

Zaključak Komisije o ispunjenosti kriterija:

Na temelju uvida u priloženu dokumentaciju uz prijavu za akreditaciju i prikupljenih podataka i dokaza u toku posjete Sveučilištu, kao i neposrednih razgovora sa predstavnicima

Sveučilišta i zainteresovanim stranama, Komisija je utvrdila ispunjenost potkriterija vezanih za ovaj kriterij na sljedeći način:

Visokoškolska ustanova primjenjuje procedure kojima se garantuje pravičan, transparentan i dosljedan način ocjenjivanja studenata i kojima se predviđa mogućnost žalbi studenata. Procedure su formalizovane i javno su dostupne.	Potpuno ispunjen
Visokoškolska ustanova podstiče aktivan angažman studenata u procesima upravljanja.	Potpuno ispunjen
Visokoškolska ustanova podstiče i osigurava međunarodnu mobilnost studenata i zaposlenih, te rukovodi sistemom za širenje njihovih iskustava i primjera dobre prakse.	Potpuno ispunjen

Zaključak Komisije o sveukupnoj ispunjenosti Kriterija 3: potpuno ispunjen.

4.4 Kriterij 4: Upis i napredovanje studenata, priznavanje i certificiranje

- 4.1. Visokoškolska ustanova osigurava adekvatne uslove i pruža podršku akademskom napredovanju studenata, osiguravajući jednake mogućnosti.
- 4.2. Visokoškolska ustanova ima uspostavljen sistem za priznavanje kvalifikacija i perioda studiranja u skladu sa Lisabonskom konvencijom o priznavanju kvalifikacija, te prethodnog učenja.
- 4.3. Visokoškolska ustanova pravovremeno studentima obezbeđuje potvrdu/uvjerenje o diplomiranju, uključujući dodatak diplomi.

Nalaz i mišljenje

a) Potkriterij 4.1

Pravilnikom o studiranju na Sveučilištu se definišu pravila upisa na sve cikluse studija, kao i tok studija. U Pravilniku se definiše pravo upisa na studij, sadržaj konkursa za upis, način prijavljivanja, izvođenje klasifikacionog (razredbenog) postupka, rad komisije za sprovođenje postupka, žalbeni postupak na rezultate postupka, upis, kao i pravila toka studija, odnosno napredovanja na studiju. Pojedina ovlaštenja u vezi sa pravilima studiranja data su organizacionim jedinicama, kao što su posebni kriteriji za upis na studij (npr. kako se izvodi klasifikacioni ispit i iz čega se sastoji), uslovi upisa u višu godinu studija, uslovi obnavljanja godine, te vanredni ispitni rokovi.

Komisija je izvršila uvid u slučajno odabrane pismene testove sa klasifikacionih ispita na Filozofskom fakultetu, i to za tri studijska programa iz 2018. godine (povijest umjetnosti, socijalni rad, logopedija) i tri studijska programa iz 2019. godine (engleski jezik i književnost, logopedija, i socijalni rad). Kandidati su radili testove iz engleskog jezika, psihologije, sociologije, hrvatskog jezika i književnosti, povijesti umjetnosti.

Kao što je već rečeno, Pravilnik o studiranju je dostupan na internetskoj stranici Sveučilišta. Na stranici se nalazi i akademski kalendar za tekuću, akademsku 2019/2020. godinu. Na stranicama pojedinih članica se nalazi i raspored nastave. U razgovoru sa studentima Komisija je stekla utisak da studenti na prvom času dobiju informacije o nastavnom programu predmeta i obavezama koje su studenti dužni ispuniti da bi uspješno pohađali predmet. Takođe, studenti su istakli da se silabusi objavljuju na predmetnoj stranici ili na ISS-u. Putem ISS-a studenti mogu da prate vlastito ispunjavanje obaveza iz studijskog programa i napredovanje na studiju.

Sveučilište prati napredovanje studenata analizama prolaznosti putem ISS-a na nivou predmeta, studijske godine, studijskog programa, organizacione jedinice i Sveučilišta. Na kraju svakog ispitnog roka provodi se analiza prolaznosti studenata. Rezultati analize se razmatraju na naučno/umjetničko-nastavnim vijećima, a izvještaji se dostavljaju Senatu Sveučilišta, zajedno s izvještajima o održanoj nastavi i prolaznosti studenata u više godine studija. Kao primjer korektivne mjere nakon ustanovljene niske prolaznosti studenata na predmetu, komisija je informisana da se uvodi dodatni ispitni termin ili imenuje alternativni nastavnik. Izvještaji o održanoj nastavi na predmetima nisu u potpunosti ujednačeni na nivou Sveučilišta i ne vrši se sveobuhvatna analiza održavanja nastave. Kada je riječ o evidenciji prisustva nastavi, uglavnom se radi o potpisivanju studenata na evidencijske listove.

Za studente s posebnim potrebama uspostavljen je Ured za podršku studentima s invaliditetom. Ured se bavi savjetovanjem studenata s invaliditetom, pružanjem podrške prilikom polaganja ispita, pružanjem podrške pri omogućenom pristupu asistivnoj tehnologiji i savjetovanju akademskog i neakademskog osoblja, informisanju akademskog i neakademskog osoblja o utjecaju invaliditeta na procese učenja i u skladu s tim njihovo prilagođavanje tim potrebama, otklanjanjem stereotipa, predrasuda i postizanje razumijevanja problematike osoba s invaliditetom od strane nastavnog i nenastavnog osoblja i studenata i sl. Studenti s invaliditetom, bez obzira na stepen tjelesnog oštećenja, imaju pravo zatražiti individualizovano prilagođen način polaganja ispita i kolokvija tokom studija. Takođe, Ured posjeduje opremu za studente s oštećenjima vida i sluha putem koje im se omogućava pristup literaturi i lakšem praćenju nastave.

Takođe, Statut studentima garantuje pravo na zaštitu od diskriminacije prema bilo kojem temelju kao što su spol, rasa, bračni status, boja kože, vjera, jezik, političko ili drugo mišljenje, nacionalno, etničko ili socijalno porijeklo, povezanost s nekom nacionalnom zajednicom, imovina, rođenje ili bilo koji drugi status.

Sveučilište pruža podršku napredovanju i usavršavanju studenata. Na Sveučilištu djeluje Karijerno savjetovanište koje je, između ostalog, zaduženo za individualno savjetovanje maturanata pri izboru zanimanja, individualno savjetovanje studenata o usavršavanju i razvoju karijere (profesionalno savjetovanje), održavanje radionica sa svrhom pripreme studenata za tržište rada i održavanje javnih predavanja s temama plana razvoja karijere, kao i zajedničke aktivnosti sa udruženjima diplomaca na organizacionim jedinicama. Na Sveučilištu se za studente organizuju i različite radionice, tribine, predavanja i konferencije

na kojima se studenti upoznaju s prilikama i mogućnostima sticanja radnih iskustava, praksi, stipendija i zaposlenja.

b) Potkriterij 4.2

Priznavanje bodova i predmeta koji su stečeni pohađanjem nastave na drugim visokoškolskim ustanovama regulisano je, jednim dijelom, Pravilnikom o studiranju i to pomenutim članovima (13-15, 19. i 41) koji se odnose na informacijski paket i priznavanje ECTS bodova u kontekstu mobilnosti studenata. Pored toga, priznavanje stranih isprava je uređeno i *Zakonom o nostrifikaciji i ekvivalenciji inozemnih obrazovnih isprava HNŽ iz 2005. godine (Narodne novine HNŽ, 5/05)*. Na Sveučilištu je u procesu donošenja *Pravilnik o postupku priznavanju inozemnih visokoškolskih obrazovnih isprava i razdoblja studija u inozemstvu u svrhu nastavka obrazovanja na Sveučilištu u Mostaru*. Sveučilište ima Pravilnik o međunarodnoj mobilnosti, u kome je, između ostalog, propisano priznavanje predmeta i bodova ECTS za studente koji odlaze na međunarodnu razmjenu. U razgovoru sa predstavnicima administracije, odnosno studentske službe i ureda i međunarodnu saradnju, komisija je saznala da se proces priznavanja odvija na organizacionim jedinicama putem komisija za priznavanje.

c) Potkriterij 4.3

Na osnovu *Odluke Senata o diplomu i dodatku diplome (01-535/13 od 14. 03. 2013)*, Sveučilište izdaje diplome, kao i dodatak diplomu, koji se izdaje na hrvatskom i engleskom jeziku. Dodatak diplomu je oblikovan u skladu sa modelom dodatka diplomu za BiH koji je nastao na osnovu preporuka Evropske komisije, Savjeta Evrope i UNESCO/CEPES-a. Komisija je tražila na uvid dosje jednog studenta i uvidom u dosje komisija je utvrdila da se na organizacionoj jedinici Sveučilišta izdaju i uvjerenja o diplomiranju koja, pored podataka o ustanovi i studentu, sadrže spisak položenih predmeta sa pojedinačnim ocjenama, brojem sati na predmetu, pojedinačnim i ukupnim brojem ECTS, kao i prosječnom ocjenom na studiju.

Dobre strane:

- Sveučilište ima razvijena pravila i procedure za upis i akademsko napredovanje studenata po jednakim uslovima, koje sprovodi, a studentima sa posebnim potrebama pruža adekvatnu podršku.

- Sveučilište pruža podršku i omogućava priznavanje kvalifikacija i perioda studiranja na osnovu vlastitih akata i Zakona o nostrifikaciji i ekvivalenciji inozemnih obrazovnih isprava HNŽ.

Slabe strane:

- Sveučilište još uvijek nije usvojilo *Pravilnik o postupku priznavanju inozemnih visokoškolskih obrazovnih isprava i razdoblja studija u inozemstvu u svrhu nastavka obrazovanja na Sveučilištu u Mostaru.*

Preporuke:

- Preporučuje se da Sveučilište usvoji *Pravilnik o postupku priznavanju inozemnih visokoškolskih obrazovnih isprava i razdoblja studija u inozemstvu u svrhu nastavka obrazovanja na Sveučilištu u Mostaru.* U isti Pravilnik treba dodati i priznavanje predmeta i razdoblja studija sa visokoškolskih ustanova u BiH ili donijeti poseban pravilnik koji bi regulisao takvo priznavanje.

Zaključak Komisije o ispunjenosti kriterija:

Na temelju uvida u priloženu dokumentaciju uz prijavu za akreditaciju i prikupljenih podataka i dokaza u toku posjete Sveučilištu, kao i neposrednih razgovora sa predstavnicima Sveučilišta i zainteresovanim stranama, Komisija je utvrdila ispunjenost potkriterija vezanih za ovaj kriterij na sljedeći način:

Visokoškolska ustanova osigurava adekvatne uslove i pruža podršku akademskom napredovanju studenata, osiguravajući jednake mogućnosti.	Potpuno ispunjen
Visokoškolska ustanova ima uspostavljen sistem za priznavanje kvalifikacija i perioda studiranja u skladu sa Lisabonskom konvencijom o priznavanju kvalifikacija, te prethodnog učenja.	Znatno ispunjen
Visokoškolska ustanova pravovremeno studentima obezbjeđuje potvrdu/uvjerenje o diplomiranju, uključujući dodatak diplomi.	Potpuno ispunjen

Zaključak Komisije o sveukupnoj ispunjenosti Kriterija 4: potpuno ispunjen.

4.5 Kriterij 5: Nastavno osoblje

- 5.1. Visokoškolska ustanova zapošljava dovoljan broj akademskog osoblja.
- 5.2. Visokoškolska ustanova priprema plan zapošljavanja i planiranje razvoja karijere, u skladu sa analizom koja se redovno provodi.
- 5.3. Visokoškolska ustanova primjenjuje pravične i transparentne procese i procedure kod zapošljavanja i unapređenja zaposlenih. Procedure su utvrđene unaprijed, javno su dostupne i usklađene su sa važećim zakonskim propisima. Članovi u sastavu komisije za izbor u zvanje akademskog osoblja su kompetentni u datoj naučnoj/umjetničkoj oblasti (poljima i granama) u kojoj kandidat traži izbor u zvanje.
- 5.4. Visokoškolska ustanova pruža prilike za profesionalni razvoj svih svojih zaposlenih, te ih podstiče da te prilike iskoriste.
- 5.5. Visokoškolska ustanova akademskom osoblju pruža adekvatne uslove za aktivan angažman u oblasti istraživačkog rada.

Nalaz i mišljenje

a) Potkriteriji 5.1-5.3

Na Sveučilištu je zaposleno 319 nastavnika, što uz 201 zaposlenih Sveučilišne kliničke bolnice Mostar čini ukupno 520 nastavnika, te u odnosu na 536 gostujućih nastavnika daje omjer 1:1,03. Od toga je 196 redovnih profesora, 164 vanrednih profesora, 262 docenta, 4 viša predavača, 4 predavača, 1 lektor, 245 viših asistenata i 180 asistenata. Omjer broja nastavnog osoblja i studenata je izuzetno dobar – 1:11. Komisija smatra da Sveučilište ima dovoljno akademskog osoblja za izvođenje nastave i naučno-istraživačkog rada.

Komisija je izvršila uvid u dokumentaciju o broju zaposlenih na svim organizacionim jedinicama Sveučilišta i omjerima broja nastavnog osoblja zaposlenog na Sveučilištu i vanjskih ili gostujućih nastavnika i saradnika na pojedinačnim studijskim programima. Na primjer, najbolji omjeri su na studijskim programima Ekonomskog fakulteta (oko 95% zaposlenih u odnosu na 5% vanjskih saradnika) i Pravnog fakulteta (oko 97% u odnosu na 3%). Dobar odnos zaposlenih i vanjskih saradnika je na Medicinskom i Građevinskom fakultetu, dok je na pojedinim studijskim programima Filozofskog fakulteta i Fakulteta prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti taj odnos ispod 50%. Na primjer, studij psihologije (33,1%:66,9%). Odnosi broja zaposlenih i gostujućih saradnika su povoljniji na studijima prvog ciklusa. (Uslovi u pogledu broja akademskog osoblja u HNŽ utvrđeni su u *Uredbi o kriterijima, standardima i normativima u visokom obrazovanju HNŽ (01-1-02-1330/12)*, prema kojoj ustanova mora imati u stalnom radnom odnosu 50% nastavnika i saradnika za obavezne i stručne predmete usko vezane za područje studija.)

Sveučilište sistemski razvija i planira kadrovsku osnovu. Novim *Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta* predviđeno je radno mjesto prorektora za poslovanje i ljudske potencijale. Sveučilište vrši analizu akademskog osoblja prema broju i starosnoj strukturi, odnosu vlastitog i gostujućeg nastavnog kadra, omjeru nastavnika i studenata, kvalifikacijama i zvanjima nastavnog osoblja prema studijskim programima. Na temelju navedenih godišnjih analiza pravi se plan zapošljavanja osoblja po organizacionim jedinicama. Na svim organizacionim jedinicama se prije početka akademske godine usvaja *Plan pokrivenosti nastave* za studijske programe koji se izvode na Sveučilištu (plan je dostupan na internetskim stranicama članica, te u publikaciji „red predavanja“). Iz dokumenta *Red predavanja 2017/2018.* može se zaključiti da većina stalno zaposlenog nastavnog osoblja izvodi punu normu predavanja ili vježbi, a pojedini nekoliko sati preko norme. Komisija je dobila na uvid individualni plan razvoja karijere za jednog nastavnika na studijskom programu engleskog jezika i književnosti, kao i skupni plan napredovanja u nastavna zvanja za pojedine fakultete, ali nije imala na uvid dokumenta sa planom razvoja karijere za osoblje na nivou organizacionih jedinica ili Sveučilišta. Komisija je, takođe, dobila na uvid pojedine kadrovske analize iz ISS.

Sveučilište ima regulisane procedure za zapošljavanje i napredovanje nastavnog i nenastavnog osoblja, koje su u skladu sa zakonom i drugim propisima. Te procedure sadržane su u *Statutu, Pravilniku o radu* i *Pravilniku o minimalnim uvjetima i postupku izbora u znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja*. Konkursi za nastavno osoblje se raspisuju najmanje dva puta godišnje i objavljuju na internetskoj stranici Sveučilišta, a o uslovima napredovanja i izbora u zvanja brinu se dekani i tajništva organizacionih jedinica. Žalbeni postupak je definisan Statutom.

Budući da je Sveučilište još u procesu kadrovske integracije, planiranje zaposlenosti i razvoja karijere se još uvijek dešava na različitim nivoima. Sveučilište redovno planira ljudske resurse, ali ono zavisi od stabilnog i dovoljnog finansiranja od strane osnivača.

b) Potkriteriji 5.4-5.5

Sveučilište pruža podršku za akademski i stručni razvoj zaposlenih na različite načine i na nivou organizacionih jedinica. Plan kontinuiranog usavršavanja ljudskih resursa prati se kroz: opšte kompetencije (strani jezici, javni nastup, menadžment itd), nastavničku kompetenciju, naučnu kompetenciju, informatičku kompetenciju, kompetenciju mobilnosti. Prate se aktivnosti nastavnika i organizuju radionice i dopunsko obrazovanje iz različitih oblasti (ishodi učenja, „edukacije edukatora“, tematski seminari, engleski jezik, mobilnost itd.).

Sveučilište i njegove organizacione jedinice izdaju dvanaest naučnih časopisa i zbornika radova, koji obuhvataju većinu naučnih oblasti iz kojih se izvode studijski programi i predmeti na Sveučilištu, a neki od njih izlaze i duže od dvadeset godina.

Troškove objavljivanja radova i knjiga, kao i učestvovanje na međunarodnim konferencijama, simpozijima i skupovima uglavnom snose pojedine organizacione jedinice, ali i nastavnici lično. Nastavno osoblje koristi i sredstva koja se za ovu namjenu dodjeljuju od strane Federalnog ministarstva obrazovanja i znanosti, kao i sredstva osigurana iz različitih projekata i saradnje s privredom. Na Sveučilištu se redovno održavaju međunarodne konferencije, simpoziji, radionice, stručni skupovi, tribine. Organizacione jedinice u saradnji sa srodnim institucijama iz zemlje i inostranstva periodično organizuju različite naučne događaje iz svog domena, o kojima se redovno izvještava na internetskoj stranici. Što se tiče podrške naučno-istaživačkom radu nastavnog osoblja, dosadašnja praksa finansiranja razlikuje se na pojedinim organizacionim jedinicama. Na primjer, u odvojenim razgovorima sa upravom i nastavnim osobljem komisija je informisana da na nekim fakultetima nastavnici mogu tražiti do 1.000 KM godišnje za učešće na konferencijama ili za štampanje knjiga.

Uspješan rad osoblja se podstiče i regulisan je *Pravilnikom o nagradama i priznanjima (01-2377/14)*. Sveučilište jednom godišnje prezentuje publicistiku vlastitog nastavnog osoblja, a i dodjeljuje nagrade za najbolje najbolje članke i radove. Procedure za izdavanje knjiga i udžbenika su propisane u *Pravilniku o izdavačkoj djelatnosti (01-1114/11)*. Oba pravilnika su dostupna na internetskoj stranici.

Na osnovu razgovora sa akademskim osobljem, Komisija je stekla utisak da su nastavnici i saradnici posvećeni nastavnom radu i studentima. Na osnovu razgovora sa studentima, Komisija je takođe stekla utisak da su zadovoljni radom nastavnog osoblja i izvođenjem nastave. Studenti svakog semestra ocjenjuju nastavu i rad nastavnog osoblja putem ISS-a (tzv. evaluacije).

Dobre strane:

- Na Sveučilištu radi dovoljan broj kvalifikovanog akademskog osoblja za izvođenje svih oblika nastave i omjer broja nastavnog osoblja i studenata je izuzetno dobar.
- Sveučilište je utvrdilo jasna pravila i procedure za zapošljavanje osoblja u skladu sa zakonom i sprovodi ih u toku zapošljavanja osoblja i izbora u zvanja.

- Sveučilište pruža podršku i prilike za akademski i stručni razvoj i usavršavanje osoblja, kao i za naučno-istraživački rad.

Slabe strane:

- Na nekim studijskih programa veći broj časova izvode gostujući nego zaposleni nastavnici.
- Ne postoji sistemski razvijena i jednoobrazna podrška za naučno-istraživački rad, u smislu manjeg obima nastavnih obaveza u korist vremena za naučno-istraživački rad i finansijske podrške za istraživanja i konferencije.

Preporuke:

- Preporučuje se Sveučilištu da poboljša odnos stalno zaposlenih i gostujućih nastavnika u korist stalno zaposlenih.
- Razviti centralizovanu, sistemsku i stalnu podršku nastavnom osoblju za naučno-istraživački rad u vidu podsticajne skale omjera nastavnog i naučno-istraživačkog rada, i fonda za naučno-istraživački rad na koji bi se mogli prijavljivati svo nastavno osoblje.

Zaključak Komisije o ispunjenosti kriterija:

Na temelju uvida u priloženu dokumentaciju uz prijavu za akreditaciju i prikupljenih podataka i dokaza u toku posjete Sveučilištu, kao i neposrednih razgovora sa predstavnicima Sveučilišta i zainteresovanim stranama, Komisija je utvrdila ispunjenost potkriterija vezanih za ovaj kriterij na sljedeći način:

Visokoškolska ustanova zapošljava dovoljan broj akademskog osoblja.	Znatno ispunjen
Visokoškolska ustanova priprema plan zapošljavanja i planiranje razvoja karijere, u skladu sa analizom koja se redovno provodi.	Znatno ispunjen
Visokoškolska ustanova primjenjuje pravične i transparentne procese i procedure kod zapošljavanja i unapređenja zaposlenih. Procedure su utvrđene unaprijed, javno su dostupne i usklađene su sa važećim zakonskim propisima. Članovi u sastavu povjerenstva za izbor u zvanje akademskog osoblja su kompetentni u datoj naučnoj/umjetničkoj oblasti (poljima i granama) u kojoj kandidat traži izbor u zvanje.	Potpuno ispunjen
Visokoškolska ustanova pruža prilike za profesionalni razvoj svih svojih zaposlenih, te ih podstiče da te prilike iskoriste.	Znatno ispunjen
Visokoškolska ustanova akademskom osoblju pruža adekvatne uslove za aktivan angažman u oblasti istraživačkog rada.	Znatno ispunjen

Zaključak Komisije o sveukupnoj ispunjenosti Kriterija 5: znatno ispunjen.

4.6 Kriterij 6: Resursi za učenje i podrška studentima

- 6.1. Visokoškolska ustanova ima dovoljno resursa (učionice, laboratorije i laboratorijska oprema, računari, pojedinačni i grupni prostori za učenje, itd.) i uslova za kompletno osoblje i sve studente.
- 6.2. Visokoškolska ustanova ima biblioteku opremljenu adekvatnim brojem bibliotečkih resursa u štampanom i elektronskom obliku i odgovarajući prostor i opremu za korišćenje bibliotečkih usluga i za akademsko osoblje i za studente.
- 6.3. Visokoškolska ustanova sistematski i djelotvorno planira, koristi i provjerava svoje resurse, u skladu sa strateškim planom.
- 6.4. Visokoškolska ustanova zapošljava dovoljan broj administrativnog i pomoćnog osoblja.
- 6.5. Visokoškolska ustanova ima adekvatne procedure i resurse za sprovođenje svoje strategije za međunarodne aspekte rada.

Nalaz i mišljenje

a) Potkriterij 6.1

Sveučilište raspolaže s ukupno 51.260 m² korisnog prostora na četiri lokacije u Mostaru i Širokom Brijegu. Na „Kampusu I“ u Mostaru nalaze se objekti Ekonomskog, Pravnog, Građevinskog, Filozofskog, Farmaceutskog, Fakulteta strojarstva, računarstva i elektrotehnike i Fakulteta prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti. U neposrednoj blizini „Kampusu I“ nalazi se zgrada Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta. Na „Kampusu II“ nalaze se Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti, a u njegovoj blizini nalaze se i zasađena zemljišta (pokusni poligoni) Agronomskog i prehrambeno-tehnološkog fakulteta. U krugu Sveučilišne kliničke bolnice nalaze se Medicinski fakultet i Fakultet zdravstvenih studija. U Širokom Brijegu se nalazi Akademija likovnih umjetnosti. Navedeni prostor uključuje 21 veliku predavaonicu/amfiteatar, 136 učionica, 38 laboratorija, te 20 računarskih učionica sa 418 računara. Površina korisnog prostora u odnosu na broj studenata je 4,5 m², s tim da fakulteti tehničkih, medicinskih i umjetničkih oblasti raspolažu sa dosta više prostora po studentu.

Sveučilište posjeduje adekvatnu laboratorijsku opremu, dovoljan broj računara, softver, pristup internetu i ostale resurse neophodne za optimalno izvođenje nastave. U toku boravka na ustanovi Komisija je, između ostalog, obišla prostor Filozofskog, Građevinskog i Fakulteta strojarstva, računarstva i elektrotehnike. (U jednom od amfiteatara na Filozofskom fakultetu se u tom trenutku odvijao čas iz logopedije.) Na primjer, laboratorije za varenje i za automobilsku mehatroniku na Fakultetu strojarstva, računarstva i elektrotehnike, koje je Komisija imala prilike vidjeti, moderno su opremljene i pružaju velike mogućnosti, kako za izvođenje nastavnog procesa, tako i za kreativan rad studenata. Jednako impresivna je bila i

laboratorija/učionica za praktičan rad na Građevinskom fakultetu. Resursi Sveučilišta djeluju prilagođeni studijskim programima, dobro su opremljeni i očuvani i funkcionalni.

Za potrebe nastave postoje licencirani softveri, kao što su AutoCAD, SolidWorks, Matlab, CASsoftware, MicrosoftERP itd. Na Sveučilištu djeluje i Centar za informacijske tehnologije (SUMIT), koji se brine o djelovanju i razvoju informaciono-komunikacione strukture u podršci rada i nastavnog procesa.

b) Potkriterij 6.2

Sveučilište posjeduje centralnu biblioteku, kao i biblioteke i čitaonice u organizacionim jedinicama. Ukupno raspolažu sa 1.000 m² prostora, u kojima se nalazi oko 35.000 knjižničnih jedinica te preko 58.000 knjiga (5,27 knjiga po studentu). U bibliotečkom sistemu Sveučilišta zaposleno je 14 osoba. Bibliotečke jedinice su na jezicima naroda BIH, engleskom i drugim jezicima. Pravila korištenja biblioteka svaka organizaciona jedinica određuje pojedinačno, ali svi studenti Sveučilišta mogu koristiti sve biblioteke. Osim štampane građe, studentima je dostupna i literatura u elektronskom obliku kroz nastavne materijale na internetskim stranicama fakulteta. Sveučilišna biblioteka je član sistema COBISS BIH. Preko sistema COBISS biblioteka ima pristup bazama podataka putem EBSCO. U periodu od prethodne evaluacije primjetno je kontinuirano ulaganje u fizičke resurse Sveučilišta u Mostaru, uključujući i bibliotečki fond.

c) Potkriterij 6.3

U Strategiji razvoja, u okviru područja Organizacija i resursi, strateškim ciljem 2 Sveučilište je planiralo unapređenje i razvoj prostornih i tehničkih kapaciteta izgradnjom novih objekata. Komisija je stekla utisak da se Sveučilište razvija i prostorno, odnosno da su primjetna ulaganja u fizičke resurse i laboratorije i opremu, poput izgradnje Kampusu II u Rodoču i laboratorija na Fakultetu strojarstva, računarstva i elektrotehnike.

d) Potkriterij 6.4

Sveučilište zapošljava 195 članova neakadenskog osoblja, od toga 85 ima VSS, 23 VŠS, 64 SSS i 23 člana pomoćnog osoblja, što adekvatno zadovoljava potrebe tekućeg poslovanja. Administrativno osoblje se podstiče da redovno pohađa seminare, edukacije i stručne skupove iz djelokruga svog rada. Za osoblje se organizuje učenje engleskog jezika, a centar SUMIT pruža podršku administrativnom osoblju u održavanju opreme i informatičkom obrazovanju.

Rezultati studentske ankete o materijalnim uslovima studiranja pokazuju ocjenu od 4,4 do 4,7, rezultati ankete o radu biblioteke ocjene od 4,2 do 4,6, a ankete o radu studentske službe ocjene od 4,1 do 4,9.

e) Potkriterij 6.5

Ured za međunarodnu suradnju pruža podršku nastavnicima i studentima pri apliciranju na konkursima, kao i stranim studentima i nastavnicima koji dolaze na Sveučilište. Rad i nadležnost Ureda za međunarodnu suradnju kao i odgovarajućih tijela na org. jedinicama, kao i mobilnost nastavnika i studenata definisan je *Pravilnikom o mobilnosti*, a rad Ureda koordinira prorektor za međunarodnu suradnju.

Sveučilište je potpisalo 45 različitih pravnih oblika univerzitetske saradnje (27 sporazuma o međusveučilišnoj suradnji, 5 memoranduma o razumijevanju i 13 ugovora o međusveučilišnoj suradnji) sa visokoškolskim ustanovama iz 17 evropskih zemalja.

Na engleskom jeziku se izvodi integrirani studij medicine na Medicinskom fakultetu, a studij drugog i trećeg ciklusa na engleskom jeziku izvodi se na Građevinskom i Filozofskom fakultetu. Sveučilište nudi pojedine izborne predmete na engleskom jeziku. Što se tiče zajedničkog izvođenja studijskih programa sa međunarodnim partnerima, takve programe, prema informacijama koje je Komisija dobila na sastanku sa predstavnicima Ureda za međunarodnu suradnju, izvode Filozofski fakultet i Ekonomski fakultet izvode, a u planu je pokretanje novih zajedničkih programa na Fakultetu prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti.

Dobre strane:

- Sveučilište posjeduje odgovarajući prostor, opremu i druge resurse za optimalno izvođenje nastave i umjetnički i naučno-istraživački rad.
- Biblioteke i bibliotečki resursi su adekvatni i dostupni studentima i ostalim članovima akademske zajednice Sveučilišta.
- Na Sveučilištu je zaposlen dovoljan broj administrativnog i pomoćnog osoblja za uspješan rad i podršku akademskom i naučno-istraživačkom procesu.
- Sveučilište ima razvijene i odgovarajuće procedure i resurse za međunarodnu uključenost.

Slabe strane:

- Pretraga bibliotečkih jedinica iz svih biblioteka nije centralizovana, što otežava obrazovni i naučno-istraživački rad.
- Pristup međunarodnim istraživačkim i akademskim bazama podataka nije automan i sistemski riješen.

Preporuke:

- Preporučuje se da Sveučilište informatički centralizuje pretragu biblioteka i omogući podizanje i vraćanje svih bibliotečkih jedinica sa jednog mjesta (centralne biblioteke) ili više dodatnih mjesta, kao i da donese jedinstveni pravilnik o korištenju biblioteka, odnosno bibliotečkog sistema.
- Sveučilište treba da omogući svim studentima, nastavnom i nenastavnom osoblju, kao i drugim članovima svoje akademske zajednice (gosti i sl) sistemski pristup (sa Sveučilišta i van Sveučilišta) referentnim međunarodnim istraživačkim i akademskim bazama podataka za sve naučne i umjetničke oblasti iz kojih se izvode studijski programi.

Zaključak Komisije o ispunjenosti kriterija:

Na temelju uvida u priloženu dokumentaciju uz prijavu za akreditaciju i prikupljenih podataka i dokaza u toku posjete Sveučilištu, kao i neposrednih razgovora sa predstavnicima Sveučilišta i zainteresovanim stranama, Komisija je utvrdila ispunjenost potkriterija vezanih za ovaj kriterij na sljedeći način:

Visokoškolska ustanova ima dovoljno resursa (učionice, laboratorije i laboratorijska oprema, računari, pojedinačni i grupni prostori za učenje, itd.) i uslova za kompletno osoblje i sve studente.	Potpuno ispunjen
Visokoškolska ustanova ima biblioteku opremljenu adekvatnim brojem bibliotečkih resursa u štampanom i elektronskom obliku i odgovarajući prostor i opremu za korišćenje bibliotečkih usluga i za akademsko osoblje i za studente.	Znatno ispunjen
Visokoškolska ustanova sistematski i djelotvorno planira, koristi i provjerava svoje resurse, u skladu sa strateškim planom.	Potpuno ispunjen
Visokoškolska ustanova zapošljava dovoljan broj administrativnog i pomoćnog osoblja.	Potpuno ispunjen
Visokoškolska ustanova ima adekvatne procedure i resurse za provođenje svoje strategije za međunarodne aspekte rada.	Potpuno ispunjen

Zaključak Komisije o sveukupnoj ispunjenosti Kriterija 6: potpuno ispunjen.

4.7 Kriterij 7: Upravljanje informacijama

- 7.1. Visokoškolska ustanova koristi informacione sisteme u cilju prikupljanja, analiziranja i korištenja informacija radi djelotvornosti i unapređenja nastavnog procesa, istraživačkog rada/razvoja umjetnosti, doprinosa razvoju društva, upravljačkih i administrativnih djelatnosti.
- 7.2. Visokoškolska ustanova redovno prikuplja i analizira podatke o napredovanju studenata kroz studije, stopi uspješnosti i napuštanja studija, omjeru studenata i nastavnog osoblja, itd.
- 7.3. Visokoškolska ustanova redovno prikuplja i analizira podatke o radu, starosnoj strukturi i kvalifikacijama akademskog osoblja, uključujući omjer vlastitog i gostujućeg osoblja.

Nalaz i mišljenje

a) Potkriteriji 7.1-7.2

Sveučilište je razvilo jedinstveni informacioni sistem (ISS). Sredstva za razvoj ISS osiguravaju iz domaćih i stranih projekata. Razvijeni ISS sadrži temeljne module za studentsku službu, studente (ISS – Studomat), nastavno osoblje, registar studijskih programa, modul za statistiku i izvještaje. ISS je u vlasništvu Sveučilišta. ISS omogućava i učenje na daljinu preko softvera moodle, gdje svaki nastavnik može oblikovati materijale i zadatke za nastavu, kao komplementarni element nastavnog procesa na predmetu.

„Kroz informacioni sistem ISS se prate sve aktivnosti vezane za studente i studiranje, kao što su upis studenata, elektronska prijava ispita, rezultati ispita, internetske aplikacije za unošenje ispitnih rokova i rasporeda nastave, analiza prolaznosti po predmetima i ispitnim rokovima, pregled nastavnih planova, pregled nastavnog osoblja, razni statistički podaci za potrebe poboljšanja kvaliteta (prolaznost, studenti po studijskim programima, spolna i dobna struktura studenata, osipanje studenata i ostale socioekonomske karakteristike studenata). ISS osigurava i podatke o nastavnicima koji uključuju radno mjesto, izbore u zvanja, registar objavljenih radova, kao i nastavne planove i silabuse predmeta iz studijskog programa.“ Čuvanje (bekap) podataka iz sistema vrši se svakodnevno.

Nakon završetka integriranja Sveučilišta, planira se prilagođavanje ISS-a za centralizovano praćenje i analizu ključnih podataka o osoblju, studentima, resursima i procesima na Sveučilištu, pri čemu će Centar SUMIT koordinirati sa administratorima organizacionih jedinica. Centar trenutno radi i na digitalizaciji prisustva nastavi putem korištenja QR-koda.

b) Potkriterij 7.3

Sveučilište koristi ISS za analizu podataka iz baza o ljudskim resursima (nastavnici po zvanjima, dobna i spolna struktura, omjer nastavnika i suradnika, omjer stalno uposlenog i gostujućeg nastavnika, omjer nastavnog osoblja i studenata itd.), kao i podataka o studentima.

Kroz dokumente koji se tiču sistema kvaliteta definisan je način prikupljanja podataka vezanih za studente, studije, nastavno osoblje. Na svakoj org. jedinici vodi se evidencija o redovnosti izvođenja nastave, o prisutnosti studenata na nastavi, zapisnici o ispitima, o prolaznosti studenata, o nastavnom osoblju (napredovanju u zvanja, objavljenim radovima, projektima, finansijski podaci itd). Podaci od organizacionih jedinica prikupljaju se na nivou Sveučilišta i obrađuju te se u vidu izvještaja podnose svim zainteresovanim strukturama na nivou Sveučilišta, upravi, Senatu, Upravnom vijeću i nadležnim ministarstvima i drugim institucijama.

Studentske evaluacije se takođe provode putem ISS-a, gdje se vrši i njihova analiza. Rezultati studentskih anketa, te analiza prolaznosti studenata i upisne politike osnova su za donošenje mjera za poboljšanje kvaliteta nastavnog procesa. Na nivou Sveučilišta donose se opšte preporuke koje vrijede za sve članice, koje zavisno od dobijenih rezultata analiza donose pojedine preporuke za poboljšanje kvaliteta studiranja. Ove preporuke se donose u saradnji s predstavnicima Studentskog zbora koji su članovi naučno/umjetničko-nastavnih vijeća i Senata.

Komisija je tražila i dobila na uvid primjer rezultata i analize studentskih evaluacija za Fakultet zdravstvenih studija.

Dobre strane:

- Sveučilište ima primjeren informacioni sistem putem koga se prikupljaju, analiziraju i koriste informacije ključne za efikasan rad ustanove, izvođenje nastavnog procesa, kao i drugih aktivnosti na Sveučilištu.
- Sveučilište redovno prikuplja i analizira podatke i koristi ih u poboljšanju svog rada.

Slabe strane:

- Dobar dio podataka se još uvijek prikuplja na nivou organizacionih jedinica i ne postoji mogućnost za centralnu analizu svih ključnih podataka na Sveučilištu.

Preporuke:

- Preporučuje se dalja centralizacija prikupljanja svih relevantnih podataka Sveučilišta putem ISS-a i centralizovan pristup analizama podataka.
- Kao što je navedeno u preporuci za kriterij 1, rezultate i analize evaluacija za pojedine predmete, nastavnike i usluge treba učiniti dostupnim osobama na koje se odnose, kao i upravi Sveučilišta.

Zaključak Komisije o ispunjenosti kriterija:

Na temelju uvida u priloženu dokumentaciju uz prijavu za akreditaciju i prikupljenih podataka i dokaza u toku posjete Sveučilištu, kao i neposrednih razgovora sa predstavnicima Sveučilišta i zainteresovanim stranama, Komisija je utvrdila ispunjenost potkriterija vezanih za ovaj kriterij na sljedeći način:

Visokoškolska ustanova koristi informacione sisteme u cilju prikupljanja, analiziranja i korištenja informacija radi djelotvornosti i unapređenja nastavnog procesa, istraživačkog rada/razvoja umjetnosti, doprinosa razvoju društva, upravljačkih i administrativnih djelatnosti.	Potpuno ispunjen
Visokoškolska ustanova redovno prikuplja i analizira podatke o napredovanju studenata kroz studije, stopi uspješnosti i napuštanja studija, omjeru studenata i nastavnog osoblja, itd.	Potpuno ispunjen
Visokoškolska ustanova redovno prikuplja i analizira podatke o radu, starosnoj strukturi i kvalifikacijama akademskog osoblja, uključujući omjer vlastitog i gostujućeg osoblja.	Potpuno ispunjen

Zaključak Komisije o sveukupnoj ispunjenosti Kriterija 7: potpuno ispunjen.

4.8 Kriterij 8: Informisanje javnosti

- 8.1. Visokoškolska ustanova na svojoj internetskoj stranici objavljuje relevantne informacije o svojim aktivnostima, uključujući informacije o studijskim programima i zvanjima koje nudi, a koje su jasne, tačne, objektivne, aktuelne i lako dostupne. Informacije se objavljuju na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini i na engleskom jeziku.
- 8.2. Visokoškolska ustanova na svojoj internetskoj stranici pruža informacije o djelatnostima u oblasti istraživačkog rada i informacije o radu svog akademskog osoblja (publikacije, projekti, konferencije, itd).
- 8.3. Visokoškolska ustanova osigurava sistematičnu komunikaciju s vanjskim zainteresovanim stranama.

Nalaz i mišljenje

a) Potkriteriji 8.1-8.2

Internetska stranica Sveučilišta je savremeno oblikovana, pregledna i na njoj se nalazi veliki broj informacija razvrstanih prema različitim kategorijama – od najvažnijih informacija o Sveučilištu i njegovoj strukturi do informacija o članicama, studijskim programima, zvanjima koja se stiču, uslovima za upis, konkursima za upis i zapošljavanje, naučno-istraživačkom radu, mogućnostima za međunarodnu razmjenu, akademskog kalendara, rasporeda nastave, ispitnih rokova, tekućih obavještenja itd.

Kad su u pitanju studijski programi, na internetskoj stranici nalaze se osnovne informacije (nazivi studijskih programa i smjerova, trajanje studija, nastavni plan (predmeti po godinama studija, sa brojem sati i bodova ECTS), uslovi za upis, ishodi učenja.

Na stranici su dostupne i informacije o organima uprave Sveučilišta, nastavnom osoblju, studentskom zboru, službama i uredima, kao i strategija i dokumenti u vezi sa osiguranjem kvaliteta, podaci o projektima, konferencijama, međunarodnoj saradnji i sl. Stranica je napisana na hrvatskom jeziku, a osnovne informacije su dostupne i na engleskom, njemačkom i kineskom jeziku.

Održavanje internetske stranice vodi centar SUMIT, uz saradnju sa Uredom za odnose s javnošću, dok je na svakoj organizacionoj jedinici zadužen administrator koji održava podstranice i dnevno ažurira informacije.

Na stranici se svake godine objavljuje detaljan Vodič za buduće studente. Vodič sadrži osnovne podatke o organizacionim jedinicama, osnovne podatke o studijskim programima

na sva tri ciklusa studija (trajanje studijskog programa, nazivi smjerova, zvanja, ishodi studija i uslovi za upis), akademski kalendar, informacije o studentskom zboru i sl.

Sveučilište na stranici objavljuje i „red predavanja“, koji sadrži detaljan prikaz nastavnog plana za sve studijske programe koji se izvode na Sveučilištu, s prikazom bodova ECTS, satnicom i imenima nastavnog osoblja koje izvodi predmete. Komisija je, međutim, utvrdila da trenutno nemaju svi fakulteti objavljene silabuse na svojim internetskim stranicama.

Na stranici se nalaze informacije o naučno-istraživačkom radu, kao i informacije o istraživačkim aktivnostima nastavnog osoblja Sveučilišta. U skladu sa Strategijom razvoja, Sveučilište je počelo sa objavljivanjem *registra znanstvenih radova* i *registra projekata* na internetskoj stranici.

Sveučilište izdaje i informacijski paket namijenjen stranim/budućim studentima, u štampanoj i digitalnoj formi, na engleskom i hrvatskom jeziku, koji sadrži podatke o gradu Mostaru, podatke o najvažnijim institucijama, podatke o studijima te dokumente o mobilnosti studenata (ugovori o učenju, prepis ocjena itd.). Sveučilište svake godine u aprilu organizuje smotre Sveučilišta, koje se održavaju u sjedištima županija osnivača Sveučilišta (Livnu, Širokom Brijegu, Vitezu, Orašju i Mostaru).

Sve informacije značajne za rad Sveučilišta redovno se saopštavaju javnosti na stranici Sveučilišta, u rubrici Novosti. Na glavnoj stranici Sveučilišta ne postoji link za aktivnosti udruženja diplomaca/alumni, jer su udruženja zasad organizovana na nivou pojedinih članica. Sveučilište planira uspostavljanje krovnog tijela koje bi centralizovalo informacije i analizu podataka o diplomcima i aktivnostima diplomaca, kao i aktivnostima za diplomce.

b) Potkriterij 8.3

Sveučilište je obrazovalo Ured za odnose s javnošću koji djeluje u okviru rektorata i zadužen je za komuniciranje sa ključnim ciljnim javnostima. Zadatak Ureda za odnose s javnošću je, između ostalog, i redovno prikupljanje informacija koje se o Sveučilištu objavljuju u različitim medijima i informisanje upravljačkih struktura Sveučilišta o najvažnijim informacijama koje se objavljuju u medijima. Sve informacije značajne za djelatnost Sveučilišta saopštavaju se javnosti putem internetske stranice, konferencija za novinare, saopštenja za javnost i javnih skupova. Sveučilište je donijelo vodič za pristup informacijama na Sveučilištu i krizni komunikacijski plan, ali nema opšti akt o politici i planiranju komuniciranja s javnošću („strategija komuniciranja s javnošću“).

Dobre strane:

- Sveučilište ima sveobuhvatan pristup informisanju javnosti. Glavni medij za komuniciranje s javnostima Sveučilišta jeste internetska stranica na kojoj postoje veze ka članicama, kao i stranicama Sveučilišta i pojedinih tijela na društvenim mrežama. Sveučilište i organizacione jedinice objavljuju i štampane materijale o svojoj djelatnosti i aktivnostima.
- Rad Ureda za odnose s javnošću.

Slabe strane:

- Internetska stranica još uvijek nije dovoljno integrisana i ne sadrži sve informacije o studijskim programima koji se izvode na Sveučilištu (npr. potpuni sadržaj studijskih programa i silabusi predmeta koji se izvode), kao ni o nastavnom osoblju na studijskim programima (akademske biografije i bibliografije osoblja/CV).
- Stranice na engleskom i/ili drugim stranim jezicima nemaju ključne informacije o studijskim programima i vodič za buduće studente.

Preporuke:

- Internetsku stranicu treba strukturalno unaprijediti i dopuniti svim neophodnim informacijama za buduće studente i druge javnosti, poput sadržaja svih studijskih programa, silabusa i nastavničkih biografija.
- Stranicu bi najbolje bilo u potpunosti ili najvećim dijelom prevesti na engleski jezik.
- Preporučuje se uvođenje ankete o zadovoljstvu korisnika ponuđenim informacijama na internetskoj stranici (što može biti u okviru upitnika za traženje informacija na stranici Sveučilišta i organizacionih jedinica za buduće studente i druge vanjske javnosti, a u okviru redovnih studentskih evaluacija za studente).

Zaključak Komisije o ispunjenosti kriterija:

Na temelju uvida u priloženu dokumentaciju uz prijavu za akreditaciju i prikupljenih podataka i dokaza u toku posjete Sveučilištu, kao i neposrednih razgovora sa predstavnicima Sveučilišta i zainteresovanim stranama, Komisija je utvrdila ispunjenost potkriterija vezanih za ovaj kriterij na sljedeći način:

Visokoškolska ustanova na svojoj internetskoj stranici objavljuje relevantne informacije o svojim aktivnostima, uključujući informacije o studijskim programima i zvanjima koje nudi, a koje su jasne, tačne, objektivne, aktuelne i lako dostupne. Informacije se objavljuju na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini i na engleskom jeziku.	Znatno ispunjen
Visokoškolska ustanova na svojoj internetskoj stranici pruža informacije o djelatnostima u oblasti istraživačkog rada i informacije o radu svog akademskog osoblja (publikacije, projekti, konferencije, itd).	Znatno ispunjen
Visokoškolska ustanova osigurava sistematsku komunikaciju s vanjskim zainteresovanim stranama.	Znatno ispunjen

Zaključak Komisije o sveukupnoj ispunjenosti Kriterija 8: znatno ispunjen.

4.9 Kriterij 9: Kontinuirano praćenje i periodična revizija programa

9.1 Visokoškolska ustanova redovno prati i dalje razvija svoje studijske programe, uz angažman zainteresovanih strana.
9.2 Visokoškolska ustanova ima definisane i usvojene procedure za redovno praćenje realizacije studijskih programa.
9.3 Visokoškolska ustanova analizira na koji način su procedure prikupljanja informacija i preduzetih aktivnosti uticale na unapređenje studijskog programa.

Nalaz i mišljenje

a) Potkriterij 9.1

Procedura usvajanja novih i revizija postojećih studijskih programa na Sveučilištu je uređena *Pravilnikom o postupku donošenja i evaluacije studijskih programa*. Izmjene studijskih programa do 20% Senatu predlažu naučno-nastavna ili umjetničko-nastavna vijeća. Nakon pripreme prijedloga izmjena studijskog programa, Senat imenuje komisiju za ocjenu izmjena studijskog programa. Nakon primljenog izvještaja komisije, Senat odlučuje o usvajanju studijskog programa, s tim da od vijeća može zatražiti doradu studijskog programa. Procedura izmjena i dopuna studijskog programa preko 20% vrši se kao procedura donošenja novog studijskog programa.

Što se tiče praćenja i razvoja studijskih programa, prema Pravilniku, članice Sveučilišta „provode ispitivanje prikladnosti postignutih ishoda učenja studenata koji su završili određeni ciklus studija sa stvarnim potrebama tržišta rada, npr. anketiranjem ili zajedničkim tematskim sastancima i dr. nastavnika, poslodavaca i njihovih zaposlenika (alumni), strukovnih udruženja, predstavnika tržišta rada i drugih relevantnih organizacija.“ Ovo sveobuhvatno ispitivanje se provodi svake tri godine, kao sastavni dio izrade samoevaluacionog izvještaja.

Pored toga, kroz anketiranje studenata svakog semestra Sveučilište redovno prikuplja stavove o kvalitetu studijskih programa. Isto tako, *Priručnik o osiguranju kvalitete* sadrži i obrasce upitnika za ocjenu kvaliteta studijskih programa od strane diplomaca i poslodavaca diplomaca Sveučilišta, a ovo ispitivanje se provodi svake tri godine. Kao primjer učesća zainteresovanih strana u izmjeni studijskih programa komisiji je u toku posjete saopšteno da je poslovna zajednica jedno prilikom uputila komentar da studentima treba povećati broj sati praktične nastave i unaprijediti poznavanje engleskog jezika. Na sastanku sa predstavnicima poslovne zajednice i diplomaca Komisija je informisana da su predstavnici poslovne zajednice

i diplomaca učestvovali u razvijanju novih predmeta na studijskom programu agronomije, smjer Vinogradarstvo i vinarstvo. Isto tako, u postupku izmjena studijskog programa poslovne ekonomije na prvom i drugom ciklusu na Sveučilištu je održana javna rasprava 17. 03. 2016. godine, u kojoj su učestvovali predstavnici poslovne zajednice, javnih ustanova, razvojnih agencija, studenti i nastavno osoblje.

b) Potkriteriji 9.2-9.3

U *Priručniku za osiguranje kvalitete* Sveučilište je predvidjelo procedure za analizu uspješnosti ishoda studijskih programa koji, između ostalog, uključuju studentske evaluacije, ispitivanje poslodavaca i diplomaca, te uspješnosti studiranja i uzroka neuspješnog studiranja.

U februaru 2018. godine održana je tematska sjednica Senata Sveučilišta na kojoj su, između ostalog, doneseni i zaključci o „usklađivanju studijskih programa s kompetencijama koje se traže na tržištu rada“, praćenju dodjeljivanja bodova ECTS u skladu s opterećenjem studenata, kao i o povećanju obima studentske prakse u studijskim programima.

Članice Sveučilišta organizuju okrugle stolove i tribine na temu ishoda i kompetencija te njihovog odnosa prema određenim zanimanjima. Kao podrška pri razumijevanju ishoda učenja i načina na koji se isti provjeravaju i definišu, organizuju se tematske radionice. Na primjer, u januaru 2018. godine održane su radionice o temi „Ishodi učenja – kroz silabus“ na kojima je prisustvovalo 270 učesnika. Na radionicima su se razmatrali način definisanja ishoda učenja na predmetu, povezivanje ishoda učenja s načinom ocjenjivanja i raspodjelom bodova ECTS, itd.

Dobre strane:

- Sveučilište ima jasno definisane procedure za praćenje izvođenja i reviziju studijskih programa.
- Sveučilište prikuplja informacije od zainteresovanih strana u vezi sa unapređenjem studijskih programa.

Slabe strane:

- Ne postoji institucionalizovan i sistemski način praćenja i razvijanja studijskih programa, niti evidencija o tome.

- Nema dovoljno podataka o kvalitetu procedura prikupljanja informacija i preduzetih aktivnosti za unapređenje studijskih programa.

Preporuke:

- Treba formirati tijelo ili stalnu komisiju unutar uprave ili Ureda za unaprjeđenje i osiguranje kvalitete koje će se na sistemski način baviti praćenjem procedura prikupljanja informacija i preduzetih aktivnosti za unapređenje studijskih programa i koordinirati praćenje i razvijanje studijskih programa na organizacionim jedinicama.

Zaključak Komisije o ispunjenosti kriterija:

Na temelju uvida u priloženu dokumentaciju uz prijavu za akreditaciju i prikupljenih podataka i dokaza u toku posjete Sveučilištu, kao i neposrednih razgovora sa predstavnicima Sveučilišta i zainteresovanim stranama, Komisija je utvrdila ispunjenost potkriterija vezanih za ovaj kriterij na sljedeći način:

Visokoškolska ustanova redovno prati i dalje razvija svoje studijske programe uz angažman zainteresovanih strana.	Znatno ispunjen
Visokoškolska ustanova ima definisane i usvojene procedure za redovno praćenje realizacije studijskih programa.	Potpuno ispunjen
Visokoškolska ustanova analizira na koji način su procedure prikupljanja informacija i poduzetih aktivnosti uticale na unapređenje studijskog programa.	Znatno ispunjen

Zaključak Komisije o sveukupnoj ispunjenosti Kriterija 9: znatno ispunjen.

4.10 Kriterij 10: Periodično vanjsko osiguranje kvaliteta

Visokoškolske ustanove trebaju periodično prolaziti postupak vanjskog osiguranja kvaliteta.

Nalaz i mišljenje

Prethodno rješenje o institucionalnoj akreditaciji Sveučilišta izdalo je 11. 06. 2015. godine Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa Hecegovačko-neretvanske županije, na rok od četiri godine. Sveučilište je, u skladu sa Rješenjem, blagovremeno podnijelo zahtjev za obnavljanje akreditacije 10. 01. 2019. godine. Uz zahtjev je priložen samoevaluacijski izvještaj za razdoblje 2014/15-2017/18. godine, kao i mnogobrojni prilozi čija je svrha dokazivanje informacija u izvještaju.

U periodu od izdavanja rješenja o akreditaciji do podnošenja zahtjeva za obnavljanje akreditacije Sveučilište je donijelo veći broj akata, te pokrenulo i sprovelo veći broj procesa u cilju primjene preporuka iz Izvještaja Komisije stručnjaka iz 2015. godine. Prije svega, Sveučilište je već 2015. godine utvrdilo akcioni plan za ispunjenje navedenih preporuka, koji sadrži pojedinačno navedene preporuke za svaki kriterij, kao i aktivnosti koje je Sveučilište planiralo preduzeti povodom svake preporuke, nosioce tih aktivnosti i rokove za njihovo ispunjenje. Na osnovu uvida u tri izvještaja Sveučilišta o sprovođenju mjera iz akcionog plana (za periode 2015/2016, 2016/2017. i 2017/2018), kao i uvida u različita akta, materijale i informacije, Komisija je zaključila da je Sveučilište u potpunosti ili djelimično ispunilo većinu preporuka Komisije stručnjaka iz 2015. godine. Između ostalog, Sveučilište je, prema preporukama: uključilo unutrašnje i vanjske zainteresovane strane u donošenje nove strategije razvoja; prati sprovođenje strategije na godišnjem nivou; izvršilo je pravnu integraciju a trenutno sprovodi organizacionu, akademsku i informacionu integraciju; povećalo je obim prakse u studijskim programima; donijelo je novi pravilnik o studiranju u kom su preciznije definisane žalbene procedure u vezi s ocjenjivanjem i komisijsko polaganje ispita; povećalo je broj zaposlenog akademskog osoblja; započelo je sa izradom elektronskog registra o objavljenim radovima akademskog osoblja; opremilo je nove laboratorije i učionice; dodatno je razvilo informacioni sistem (ISS) i uspostavilo Centar za informacijske tehnologije; svake godine izdaje vodič za buduće studente na nivou Sveučilišta sa podacima o svim studijskim programima; oblikovalo je novu internetsku stranicu, na kojoj su osnovne informacije prevedene na engleski jezik; donijelo je pravilnik o međunarodnoj mobilnosti; donijelo je pravilnik o projektima Sveučilišta u okviru programa međunarodne saradnje Erasmus+; donijelo je pravilnik o međunarodnim ljetnim školama; učestvovalo je u više

međunarodnih projekata i omogućilo učešće značajnog broja studenata i osoblja u međunarodnoj razmjeni.

Dobre strane:

- Sveučilište je blagovremeno utvrdilo akcioni plan za ispunjenje preporuka Komisije stručnjaka sa prethodne akreditacije, i najvećim dijelom ispunilo većinu preporuka.
- Sveučilište se temeljno pripremio za proces tekuće eksterne evaluacije i Komisiji učinilo dostupnim neophodna akta i podatke, odnosno stvorilo potrebne uslove za eksternu evaluaciju.

Slabe strane:

- Pojedine preporuke iz prethodne akreditacije nisu ispunjene u potpunosti.

Preporuke:

- Preporučuje se Sveučilištu da blagovremeno pripremi akcioni plan za sprovođenje preporuka iz ovog izvještaja, sa detaljno objašnjenim aktivnostima i kriterijima njihove ispunjenosti (opis aktivnosti, nosioci aktivnosti, način izvršenja aktivnosti, neophodna sredstva, rokovi za izvršenje), kao i da evidentira vrijeme i stepen ispunjenosti aktivnosti iz akcionog plana u godišnjem izvještaju o sprovođenju akcionog plana.

Zaključak Komisije o ispunjenosti kriterija:

Na temelju uvida u priloženu dokumentaciju uz prijavu za akreditaciju i prikupljenih podataka i dokaza u toku posjete Sveučilištu, kao i neposrednih razgovora sa predstavnicima Sveučilišta i zainteresovanim stranama, Komisija je utvrdila ispunjenost potkriterija vezanih za ovaj kriterij na sljedeći način:

Visokoškolske ustanove trebaju periodično prolaziti postupak vanjskog osiguranja kvaliteta.	Potpuno ispunjen
---	------------------

Zaključak Komisije o sveukupnoj ispunjenosti Kriterija 10: potpuno ispunjen.

5. Mišljenje o ishodu akreditacije

Komisija zaključuje da su Kriteriji za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini na Sveučilištu u Mostaru ispunjeni, i to:

- Kriterij 1 Politika osiguranja kvalitete **potpuno ispunjen**;
- Kriterij 2 Izrada i odobravanje programa **potpuno ispunjen**;
- Kriterij 3 Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta **potpuno ispunjen**;
- Kriterij 4 Upis i napredovanje studenata, priznavanje i certificiranje **potpuno ispunjen**;
- Kriterij 5 Nastavno osoblje **znatno ispunjen**;
- Kriterij 6 Resursi za učenje i potpora studentima **potpuno ispunjen**;
- Kriterij 7 Upravljanje informacijama **potpuno ispunjen**;
- Kriterij 8 Informiranje javnosti **znatno ispunjen**;
- Kriterij 9 Kontinuirano praćenje i periodična revizija programa **znatno ispunjen**;
- Kriterij 10 Periodično vanjsko osiguranje kvalitete **potpuno ispunjen**.

Na osnovu toga, **Komisija utvrđuje mišljenje da je rad Sveučilišta u Mostaru u cjelini usklađen s Kriterijima za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini, te preporučuje Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete Bosne i Hercegovine izdavanje Preporuke za akreditaciju Sveučilišta u Mostaru na period od pet godina, te Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona izdavanje Rješenja o akreditaciji u skladu s tom preporukom.**

Komisija domaćih i međunarodnih stručnjaka koji daju ocjenu i obavljaju reviziju kvaliteta i daju preporuke o akreditaciji:

-
1. Prof. dr. Aleksandar Bogdanić, predstavnik akademske zajednice, predsjednik Komisije
-
2. Slavko Vukić, predstavnik privrede i prakse,
-
3. Prof. dr. Dženana Gačo, predstavnik akademske zajednice, član Komisije
-
4. Prof. dr. Tonći Lazibat, međunarodni stručnjak, član Komisije
-
5. Tea Mioković Polić, MA, predstavnik studenata, član Komisije

Prilog: Raspored posjete

1. dan posjete (ponedjeljak, 21. 10. 2019)

17.30-20.00	Sastanak Komisije sa predstavnicima Ministarstva i Agencije	Hotel Bevanda 1. Velinka Gije, stručna savjetnica za visoko obrazovanje; Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije 2. Aida Savić, viša stručna saradnica za visoko obrazovanje; Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta Bosne i Hercegovine
20.00-22.00	Zatvoreni sastanak Komisije stručnjaka	Komisija stručnjaka odvojeno

2. dan posjete (utorak, 22. 10. 2019)

09.00-10.00	Sastanak Komisije sa menadžmentom visokoškolske ustanove (rektor, prorektori, pomoćnica rektora, generalni sekretar)	<u>Rektorat</u> 1. prof. dr. sc. Zoran Tomić, rektor 2. prof. dr. sc. Sanja Bijakšić, prorektorica za međunarodnu suradnju 3. prof. dr. sc. Ivo Čolak, prorektor za znanost i razvoj 4. prof. dr. sc. Vlado Majstorović, prorektor za međusveučilišnu suradnju 5. prof. dr. sc. Zdenko Klepić, prorektor za poslovanje, ljudske potencijale i upravljanje kvalitetom 6. prof. dr. sc. Vesna Kazazić, pomoćnica rektora za nastavu, studente i pravna pitanja 7. Branka Hrkač, dipl. iur., glavna tajnica Sveučilišta
10.00-10.15	Pauza	Komisija stručnjaka odvojeno
10.15-11.00	Sastanak sa timom za samoevaluaciju	<u>Rektorat</u> 1. prof. dr. sc. Zdenko Klepić, prorektor za poslovanje, ljudske potencijale i upravljanje kvalitetom 2. prof. dr. sc. Luciana Boban, voditeljica Ureda za osiguranje i unaprjeđenje kvalitete 3. mr. sc. Monija Malešević, stručni suradnik u Uredu za osiguranje i unaprjeđenje kvalitete 4. dr. sc. Ana Dujmović, predstavnik nastavnog osoblja 5. Sanella Palac, predstavnik administrativnog osoblja 6. Ivan Knezović, predstavnik gospodarstva 7. Marijan Tustonja, predsjednik Studentskog zbora
11.00-11.15	Pauza	Komisija stručnjaka odvojeno
11.15-12.00	Sastanak sa akademskim osobljem	<u>Rektorat</u> 1. prof. dr. sc. Dražena Gašpar, red. prof. (područje društvenih znanosti, Ekonomski fakultet) 2. dr. sc. Danijela Petrović, izv. prof. (područje prirodnih znanosti, Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet) 3. dr. sc. Violeta Šoljić, izv. prof. (biomedicinsko područje, Medicinski fakultet) 4. doc. dr. sc. Goran Šunjić (područje tehničkih znanosti, Građevinski fakultet) 5. Zoran Pervan, v. asist. (područje humanističkih znanosti, Filozofski fakultet) 6. Darko Dugandžić, v. asist. (umjetničko područje, Akademija likovnih umjetnosti) 7. Martin Kondža, asist. (biomedicinsko područje, Farmaceutski fakultet)
12.00-13.00	Ručak u restoranu Maslina	
13.15-13.45	Posjet kampusu	Filozofski fakultet, Građevinski fakultet, Fakultet strojarstva i računarstva

14.00-14.45	Sastanak sa predstavnicima studenata prve i druge godine 1. ciklusa	<u>Rektorat</u> 1. god.: Tin Spužević (Pravni fakultet), Gordana Banović (Filozofski fakultet), Senad Bajat (Medicinski fakultet), Ivan Kraljević (Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet) 2. god.: Sven Martinović (Građevinski fakultet), Ljubica Kolobarić (Ekonomski fakultet), Barbara Bakalar (Farmaceutski fakultet), Iva Lozančić (Fakultet zdravstvenih studija)
14.45-15.00	Pauza	Komisija stručnjaka odvojeno
15.00-15.45	Sastanak sa predstavnicima studenata viših godina i 2. i 3. ciklusa	<u>Rektorat</u> 3. god.: Antonia Ivančić (1. ciklus, Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet), Helena Stanić (integrirani, Akademija likovnih umjetnosti) 4. god.: Julio Zelenika (2. ciklus, Pravni fakultet), Antonio Raič (2. ciklus, Fakultet strojarstva, računarstva i elektrotehnike) 5. god.: Vladimir Vegar (2. ciklus, Filozofski fakultet), Ivo Čarapina (2. ciklus, Ekonomski fakultet) 6. god.: Darija Ostojić (integrirani, Medicinski fakultet), Monika Galić (integrirani, Medicinski fakultet) 3. ciklus: Jelena Jurčić (Filozofski fakultet), Ante Bogut (Medicinski fakultet)

3. dan posjete (srijeda, 23. 10. 2019)

09.00-9.45	Sastanak sa administracijom (pravni i financijski sektor), studentskom službom i internacionalnim uredom	<u>Rektorat</u> Pravni sektor: Ivo Karačić (rektorat), Vedran Ramljak (Fakultet zdravstvenih studija) Financijski sektor: Tanja Popović, voditeljica Računovodstvene službe u rektoratu Studentska služba: Edita Soče (Građevinski fakultet), Danijel Korać (Filozofski fakultet), Marko Planinić (Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti) Ured za međunarodnu suradnju Sveučilišta: Inja Stojkić, voditeljica
09.45-10.00	Pauza	Komisija stručnjaka odvojeno
10.00-10.45	Sastanak sa IT i administrativno-tehničkim osobljem	<u>Rektorat</u> IT centar: Tomislav Volarić, voditelj IT Centra, Tomislav Papac, programer, Krešimir Čavar, ISS administrator Knjižnica: Marija Karačić, voditeljica Sveučilišne knjižnice Administracija: Suzana Marić, pravna služba (Fakultet strojarstva, računarstva i elektrotehnike) Tehničko osoblje: Marina Drežnjak, laborantica (Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti)
10.45-11.00	Pauza	Komisija stručnjaka odvojeno
11.00-11.45	Razgovor sa predstavnicima diplomaca i predstavnicima tržišta rada	<u>Rektorat</u> Diplomci: Mario Jurišić (Građevinski fakultet), Željko Ćorić (Fakultet strojarstva, računarstva i elektrotehnike), Ivana Grle (Fakultet zdravstvenih studija) Gospodarstvo: Željko Božić (Fakultet strojarstva, računarstva i elektrotehnike), Marina Zeleničić (Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti), Ivica Skender (Ekonomski fakultet), Marko Ivanković (Agronomski i prehrambeno-tehnološki f.)
11.45-12.00	Pauza	Komisija stručnjaka odvojeno
12.00-12.45	<i>Ukoliko Komisija procjeni da je potrebno dostaviti</i>	<u>Rektorat</u>

	<i> dodatnu dokumentaciju ili održati sastanak sa predstavnicima ustanove povodom određenih pitanja</i>	
12.45-13.45	Ručak u restoranu Maslina	Komisija stručnjaka odvojeno
13.45-15.45	<i>Izrada usmenog izvještaja; ocjenjivanje kriterija</i>	Komisija stručnjaka odvojeno
15.45-16.15	Predstavljanje usmenog Izvještaja predstavnicima ustanove	<u>Medicinski fakultet, amfiteatar</u> Izvještavanje prisutnog osoblja Sveučilišta (rektor, dekani, nastavnici, tehničko i administrativno osoblje, studenti i drugi, sve grupe sa kojima se razgovaralo prethodnih dana) o glavnim nalazima i temama koje su relevantne za davanje preporuka, BEZ davanja mišljenja o ishodu